

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

**Fenomén Harry Potter jako předmět zájmu sociálního
pedagoga**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Michal Vavřík

Vypracovala:
Eva Petrášová

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Fenomén Harry Potter jako předmět zájmu sociálního pedagoga“ zpracovala samostatně a použila jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Brně dne 30. 4. 2010

.....

Eva Petrášová

„Život je čekání na to, kdy se naše sny změni ve skutečnost.“

Victor Hugo

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Michalu Vavříkovi za užitečné rady a odbornou pomoc, kterou mi poskytl během psaní mé bakalářské práce.

Ráda bych také poděkovala své rodině za trpělivost a psychickou podporu a přátelům, kteří mi poskytli nový pohled na věc.

Eva Petrášová

OBSAH

Úvod	3
Teoretická část	4
1. Charakteristika hlavních románových postav	4
1.1. Harry Potter	4
1.2. Ron Weasley	8
1.3. Hermiona Grangerová	10
1.4. Draco Malfoy	11
1.5. Albus Brumbál a jeho stoupenci	12
1.6. Severus Snape	13
1.7. Lord Voldemort a jeho stoupenci	13
2. Charakteristika prostředí	15
2.1. Rodinné prostředí	17
2.2. Školní prostředí	20
2.2.1. Specifika systému vzdělávání ve Velké Británii	23
2.3. Nadpřirozený svět	24
3. Analýza vztahů	27
3.1. Vztahy mezi vrstevníky	27
3.2. Vztah pedagog/žák	29
3.3. Vztah rodič (příbuzný)/dítě	33
4. Hlavní morální hodnoty příběhu	36
5. Shrnutí teoretické části	38
Praktická část	39
6. Výzkumné otázky	39
7. Cíle výběrového šetření	39
8. Výběr výzkumného vzorku	40
9. Dotazník	40
10. Prezentace výsledků	40
11. Analýza a diskuze výsledků	50
12. Shrnutí praktické části	53

Závěr	54
Resumé	55
Anotace	56
Klíčová slova	56
Seznam použité literatury	57
Seznam příloh	59

Úvod

V posledních několika letech se začali knižní trhy po celém světě zaplňovat nepřeborným množstvím fantasy literatury. Ta se stala až neuvěřitelně populární, že filmaři nejrůznějších zemí projeví o tyto náměty zájem a začaly vznikat vysoko rozpočtové projekty. Zejména se jedná o vícedílné ságy příběhů. Například o Pána prstenů od J. R. R. Tolkiena, Odkaz dračích jezdců od Christophera Paoliniho, Letopisy Narnie od C. S. Lewise, Ságu stmívání od Stephenie Meyerové a mnoho dalších. Mezi ně nepochybně patří i příběhy o Harry Potterovi od autorky Joanne Kathleen Rowlingové, jenž se dočkal dokonce zfilmování všech sedmi dílů (poslední díl zatím ještě není uveden do kin).

J. K. Rowlingová je anglická spisovatelka, která na University of Exeter vystudovala francouzštinu, v rámci studia pobývala rok v Paříži, dále pracovala pro Amnesty International¹, a později v Portugalsku vyučovala angličtinu. Sama uvádí, že příběh o Harry Potterovi vymyslela, když jela vlakem z Manchesteru do Londýna.

První díl Harry Potter a Kámen mudrců vyšel v roce 1997, po něm následovalo dalších šest Harry Potter a Tajemná komnata (1998), Harry Potter a Vězeň z Azkabanu (1999), Harry Potter a Ohnivý pohár (2000), Harry Potter a Fénixův řád (2003), Harry Potter a Princ dvojí krve (2005), Harry Potter a Relikvie smrti (2007), plus tři doprovodné knihy Fantastická zvířata a kde je najít (2001), Famfrpál v průběhu věků (2001), Bajky Barda Beedleho (2008).

Knihy byly přeloženy do 67 jazyků a po celém světě vyšlo přes 400 milionů výtisků.² Je tedy nepochybné, že autorka svým příběhem o kouzelnickém učni zaujala obrovské množství lidí různých věkových kategorií a zejména dětí. Tím také prokázala, že disponuje velkým množstvím fantazie. Otázkou ovšem zůstává: Co vlastně všem těmto lidem předala za příběh?

Cílem mé práce bude charakteristika hlavních románových postavy, popis jejich běžného školního, rodinného a nadpřirozeného prostředí a hlavních morálních hodnot příběhu. Následně se pokusím analyzovat modely vztahů mezi vrstevníky, studenty a pedagogy a mezi dětmi a jejich rodiči, případně příbuznými.

¹ Celosvětové hnutí monitorující porušování lidských práv.

² DAMMANN, Guy (1996): *Harry Potter breaks 400m in sales*. England: Guardian News and Media, dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/business/2008/jun/18/harrypotter.artsandentertainment> [staženo 18. dubna 2010].

Teoretická část

1. Charakteristika hlavních románových postav

V sedmidílné sérii o Harry Potterovi se vyskytuje množství rozmanitých postav, které celým příběhem prostupují, zasahují do něj a ovlivňují jeho vývoj i vývoj ostatních postav. Bohužel není možné věnovat se všem stejnou měrou, proto jsem zvolila pouze několik z těch nejvýznamnějších, kteří představují stěžejní pilíře celého příběhu. Tyto postavy jsou klíčové, proto jim také autorka věnovala ve svých knihách nejvíce prostoru.

První kapitola této práce nabízí ve zhuštěné podobě náhled do jejich života, do toho kam se narodili, jak se vyvíjeli, kdo byli, kým se stali, a které podstatné aspekty příběhu se podílely na utváření jejich osobností. Nelze také pominout to, že příběh se vzdaluje od nám známé reality a vstupuje do úplně nového a neznámého světa, který není prozkoumaný do takové hloubky, abychom mohli zcela objektivně posuzovat, co lze usuzovat za správné a co špatné. Mohu tedy pouze danou realitu konfrontovat s realitou, jakou známe my a upozornit na odlišnosti, které se zde vyskytují.

1.1. Harry Potter

Harry Potter - hlavní hrdina sedmidílné knižní série, jehož autorkou je J. K. Rowlingová. Autorka tuto postavu napsala jako sirotka, kterému v jednom roce zabili rodiče, a který vyrůstá u svých příbuzných Dursleyových, a který, jak se později ukáže, je velmi neobyčejný.

Tento příběh začíná jednoho obyčejného dne, kdy ročního Harryho položí na práh domu v Zobí ulici č. 4 (Anglie, Surrey), aby tam vyrůstal u tety a strýce. Jeho život v rodině Dursleyových od té doby postrádá známky harmonického a šťastného dětství. Všichni ho považují za méněcenného, neschopného a hloupého kluka, kterého nenazývají ani křestním jménem, pro ně je pouze „kluk“.

Harry žije v malém, tmavém přístěnku pod schody, kde bydlí téměř do svých 11-ti let. Do té doby musí snášet jak přehlížení, tak ústrky, urážky i fyzické násilí ze strany celé rodiny, i některých spolužáků na základní škole. V domácnosti musí vykonávat většinu domácích prací. Nedostává pořádně najíst, nemá své vlastní oblečení, pouze

poděděné po bratraci, nedostává kapesné, nikdy nejezdí s ostatními do města nebo na výlety, nesmí se věnovat žádným koníčkům. Nemá žádné přátele. Nikdo vůči němu neprojevuje emocionálně příjemné chování. O svých rodičích ví pouze to, že zemřeli při autohavárii. Nemá ani jejich fotografii.

Harry se projevuje jako zakřiknutý, tichý chlapec. Vykazuje také známky nízké sebedůvěry. Tresty, které jsou mu mnohdy neoprávněně a bezdůvodně udělovány, přijímá s pokorou a bez diskuze. Na druhou stranu je velmi samostatný, skromný a schopný se o sebe postarat, ve škole má uspokojivý prospěch. I přes zjevně hrubé zacházení, nevykazuje žádné známky násilné povahy nebo touhy po kruté pomstě. Sám si není vědom, které skutečnosti způsobily, že se k němu rodina chová takovýmto způsobem. Během jeho dosavadního života se mu stávají podivné až neuvěřitelné věci (dokonce umí mluvit s hady), které jsou sice zvláštní, ale nijak se jimi nezabývá.

Teprve v den svých 11-tých narozenin je vtažen do podivného světa plného čar a kouzel. Nečekaně totiž dostane dopis ze Školy čar a kouzel v Bradavicích a teprve do hajného Rubeuse Hagrida, který mu dopis doručil, se dozvídá, kdo doopravdy je.

Zpočátku vůbec nechce věřit, že by bylo možné, aby byl kouzelník, ale nakonec pod tlakem okolností přijímá tento fakt. Poprvé ve svém životě se dozvídá pravdu o tom, že jeho rodiče byli zavražděni mocným černokněžníkem Lordem Voldemortem, když se snažili ho ochránit, a že se poté pokusil zabít i jeho samotného. Stalo se však něco neočekávaného. Voldemort Harryho nedokázal zabít, způsobil mu pouze jizvu ve tvaru blesku, kterou má na čele, ale sám při tom ztratil téměř všechnu svoji moc, včetně hmotného těla.

A tak se Harry vydává poprvé v životě do školy, kde se bude učit kouzlit, kde nejsou ani jeho strýc a teta, ale ani jeho bratranec Dudley, a hlavně kde ho všichni považují za slavného chlapce, který přežil.

Během cesty do Bradavic si najde prvního kamaráda Rona, s nímž je také ve škole zařazen do Nebelvírské koleje. V průběhu roku si najde další kamarádku Hermionu, ale také svého úhlavního nepřítele Darca Malfoye ze Zmizelu. Vcelku dobře ve škole prospívá, s čímž mu pomáhá kamarádka Hermiona, až na Lektvary, při nichž má dojem, že si na něj učitel Severus Snape zasedl a z nějakého důvodu ho nenávidí.

Harry projevuje velké nadání v oblasti porušování školního řádu, za což si také několikrát vyslouží školní trest. Někdy se mu poštěstí vyváznout. Díky porušení zákazu se dokonce stane nejmladším chytačem kolejního famfrpálového³ mužstva.

Jako zázrakem nabývá na jistotě a začíná si více věřit. Nicméně vlivem okolností je nucen na konci školního roku prokázat mimořádnou odvahu a odhodlání, když se opět setkává tváří v tvář Voldemortovi, který sice nemá vlastní tělo, ale dělí se o ně s bradavickým učitelem Obrany proti černé magii Quirinusem Quirellem. Jejich cílem je získat legendární kámen mudrců⁴, který pomůže Voldemortovi navrátit tělo a udělat ho nesmrtelným. Harrymu se však podaří kámen zachránit a Voldemorta přinutit k dalšímu útěku. Nicméně školní rok skončil a Harry se na léto vrací zpět ke svým příbuzným do Zobí ulice. Navíc nesmí používat kouzla.

V průběhu léta se nijak zvláště situace v jeho rodině nezměnila, dokonce dosáhla takového stupně, že ho musí přijít vysvobodit Ron a jeho bratři Fred a George. A tak Harry nastupuje spokojeně do druhého ročníku. Nicméně ve škole se začnou dít podivné věci, objevují se nápisy, že Tajemná komnata byla otevřena a po hradě se pohybuje netvor, který nechává zkamenět studenty mudlovské⁵ krve a je jen otázka času, kdy někoho zabije.

Situace se vystupňuje tak, že je unesena Ronova sestra Ginny. Harry a Ron se vydávají do Tajemné komnaty ji zachránit. Harry zjistí, že v komnatě se skrývá netvor Bazilišek⁶, kterého zabije. Vyjde najevo, že komnatu otevřela vzpomínka Lorda Voldemorta, která byla v deníku a ovládla Ginny. Harry se mu postaví, vzpomínku zničí a zachrání Ginny.

Ve třetím ročníku se Harry dozvídá, že uprchlý vězeň Sirius Black, který je jeho kmotr, prozradil kdysi Voldemortovi tajemství, kde se skrývají jeho rodiče a ten je pak zabil. Sirius Black chodil do školy s Harryho otcem Jamesem, s Harryho současným učitelem obrany proti černé magii Remusem Lupinem a ještě s Petrem Pettigrewem, kterého Sirius zabil.

Harry cítí nesmírnou touhu se pomstít, a tak když se mu naskytne příležitost, kdy se Black objeví v Bradavicích, vydává se za ním, aby se pomstil. Vyjde však najevo, že

³ Famfrpál je kouzelnický sport na košťatech.

⁴ Kámen mudrců – bájná látka, která dokáže každý kov proměnit ve zlato a vytváří Elixír života – způsobuje nesmrtelnost.

⁵ Mudla – člověk ne kouzelnického původu, bez kouzelnických schopností.

⁶ Viz příloha č. 2

zrádcem byl Petr Pettigrew, který svou smrt předstíral, aby vina padla na Siriuse, který je nevinný. Ministerstvo ale Harrymu nevěří a chtějí Blacka zavřít zpátky do vězení.

Harry s Hermionou Siriuse zachrání a pomohou mu utéct, ale zmizí také Petr Pettigrew.

Ve čtvrtém ročníku se ve škole koná legendární Turnaj tří kouzelníků, kterého se účastní tři odvážní kouzelníci za tří různých škol, kteří musí splnit tři obtížné úkoly. Stane se však něco neočekávaného, někdo přihodí Harryho jméno do poháru, který vybírá šampiony a za Bradavice jsou tak nuceni nastoupit dva soutěžící, on a Cedrik Diggory. Harry tuší, že to někdo uděl schválně, ale ze soutěže nemůže odstoupit.

Podarí se mu úspěšně projít celým turnajem, ale na konci se stane něco neočekávaného. Harry a Cedrik jsou přeneseni na neznámý hřbitov, kde Petr Pettigrew pomáhá Voldemortovi získat znovu sílu a tělo. Cedrik je téměř okamžitě zabit a Harryho krev poslouží Voldemortovi k uskutečnění jeho plánu. Na konec se jen zázrakem podaří Harrymu přežít a dostat se se Cedrikovým tělem zpátky do Bradavic.

Pátý ročník se pro Harryho stává nejkruťjším. Nikdo, až na pár lidí, mu nevěří, že se Voldemort vrátil. Ve škole vládne učitelka nasazená ministerstvem, která Harrymu neustále uděluje školní tresty, kdy se mu do ruky vyrývají slova: Nesmím vykládat lži. Navíc ho trápí zlé sny a bolí ho jizva. Vjde však najevo, že mezi ním a Voldemortem existuje spojení, takže se navzájem mohou dostat jeden druhému do hlavy.

Harry tak zjistí, že Voldemort usilovně pátrá po věštbě, která byla pronesena před smrtí jeho rodičů a chce si ji vyslechnout. Proto naláká Harryho na ministerstvo, aby tam věštbu vzal, a vyšle tam svoje služebníky, aby mu ji od něj přinesli. Něco se však zvrtně. Harry na ministerstvo nepřichází sám, a když zjistí, že je to past usilovně se svými přáteli brání a snaží se věštbu zachránit. Na pomoc mu přicházejí Brumbál a jeho věrní. Při zápasu je zabit Harryho kmotr Sirius a věštba se nedopatřením rozbije.

Nakonec přichází sám Voldemort a pokouší se Harryho ovládnout pomocí mysli, to se mu však nepovede a ještě před jeho útekem ho zahlédne samotný ministr kouzel.

Později Brumbál Harrymu věštbu, ukáže ve svých vzpomínkách, protože kdysi byla pronesena před ním. Vyplývá z ní, že ani jeden nemůže žít, dokud druhý zůstává naživu.

Pravda o Voldemortově návratu konečně vychází najevo a Harry se vrací po šesté do Bradavic. V tomto ročníku tráví velmi mnoho času ve společnosti Brumbála, který mu předává potředné informace o Voldemortovi. Také ho informuje o tom, že

Voldemort rozdělil svoji duši do sedmi částí, vytvořil tzv. viteály, a proto nemůže zemřít, dokud nebudou všechny zničeny. Spolu po nich pátrají.

Na konci roku se Brumbála na Voldemortův příkaz pokusí zabít Draco Malfoy, odzbrojí ho, ale zabít ho nedokáže. Za něj to vykoná Severus Snape, a tak Brumbál umírá.

Harry zdrcený po smrti Brumbála se odmítá vrátit do školy a spolu s Ronem a Hermionou začnou pátrat po zbylých viteálech. Většinu z nich se jim podaří najít a zlikvidovat.

Brumbál každému z nich něco odkázal, a tak se dozvídají, že Voldemort nejvíc touží být pánem Brumbálovy Bezové hůlky, neboli hůlky Osudu, která je nejmocnější ze všech. Také se stane, že ji Voldemort ukradne z jeho hrobu, ale hůlka mu pořádně neslouží. Domyslí si tedy, že Brumbála před smrtí porazil Severus Snape, a proto ho zabije. Těsně před smrtí se Severusovi podaří předat Harrymu své vzpomínky, z nichž se dozvídá, že sloužil dobru a zabil Brumbála na jeho vlastní přání, protože už umíral, a že Harry je posledním Voldemortovým viteálem.

Nastává poslední velká bitva v Bradavicích. Dobří prohrávají a Harry se rozhodne postavit Voldemortovi bez odporu, ten proti němu vyše smrtící kletbu, která zabije místo Harryho poslední kousek Voldemortovi duše. Harrymu dojde, že ho Bezová hůlka nezabila proto, že Brumbála před smrtí odzbrojil Draco, a kterého později přemohl Harry. Voldemort to ale netuší. Harry se mu znovu postaví, tentokrát s odhodláním bojovat. Když se jejich kouzla střetnou, Voldemortova smrtící kletba se odrazí od Harryho kouzla a zabije ho.

Později se Harry ožení s Ronovou sestrou Ginny a mají spolu tři děti, Jamese, Albusa Severuse a Lily.

1.2. Ronald Weasley

Ron se narodil do čistokrevné kouzelnické rodiny. Bydlí s rodiči a šesti sourozenci blízko vesnice Vydrník svatého Drába v domě zvaném Doupě. V jedenácti letech nastupuje do Školy čar a kouzel v Bradavicích. Během cesty se ve vlaku seznámí s Harry Potterem a stanou se z nich přátelé. Oba jsou následně zařazeni do stejné koleje (Nebelvír).

Ron má zpočátku sám o sobě nízké mínění. Jeho největším přáním je vyrovnat se svým velmi úspěšným bratrům, a vystoupit tak z jejich stínu. Díky přátelství

s Harrym se mu to alespoň částečně daří, i když tím zase velmi často vstupuje do jeho stínu.

Jeho školní výsledky jsou často žalostné, protože nedává v hodinách pozor. Svě domácí úkoly vypracovává ledabyle a často si v nich vymýšlí nebo se je pokouší opsat od své kamarádky Hermiony. Na hodiny chodí často pozdě. Rád porušuje školní řády, za což si už mnohokrát vysloužil školní trest. Ke spoustě vážných věcí přistupuje lehkomyšlně.

Jinak je Ron loajální a věrný přítel, kdykoliv je potřeba, podá pomocnou ruku. Pokud však nabije dojmu, že mu někdo lže nebo mu škodí, dokáže se pořádně naštvat. Sám se staví do role ochránce své mladší sestry Ginny, která o to ale vůbec nestojí. Absolutně nesnáší, když někdo uráží jeho rodinu nebo přátele. V takových chvílích jedná velice emotivně, impulzivně a bez rozmyslu. Většina takových situací pak končí rvačkou. Také se velice stydí za to, že jeho rodina trpí nedostatkem peněz.

Často Harryho zachraňuje od jeho strýce a tety, tím že ho zve na léto k sobě na návštěvu. Během všech školních let vždy pomáhá spolu s Hermionou Harrymu vypořádat se s nebezpečnými situacemi, do kterých se pravidelně dostává. V prvním ročníku předvedl, že je vynikající šachista. V druhém ročníku se vydal s Harrym zachránit svoji sestru Ginny z Tajemné komnaty, kde sídlil Bazilišek (obrovský had). V pátém ročníku s ostatními cestoval na Ministerstvo kozel na Odbor záhad, aby zachránili věštbu a přitom se museli postavit Smrtijedům (služebníci Lorda Voldemorta). A v sedmém se spolu se svými přáteli vydal na cestu za zničením viteálů Lorda Voldemorta, která skončila závěrečnou bitvou v Bradavicích.

V pátém ročníku je mu udělena funkce prefekta. V tom samém roce se dokonce stane brankářem Nebelvírského famfrpálového družstva (je to jeho oblíbená hra). Ze začátku mu to moc nejde, ale později mu Harry dodá sebedůvěru, a od té doby hraje výborně. Hrozně se bojí pavouků.

Velmi často se hádá se svojí kamarádkou Hermionou, většinou kvůli domácím úkolům nebo rozdílnému pohledu na nějaký problém. Později se ukáže, že je do ní zamilovaný, ale bojí se jí to říct. Po ukončení války s Voldemortem se spolu vezmou a mají dvě děti Rose a Huga.

1.3. Hermiona Grangerová

Hermiona pochází z mudlovské rodiny, je jedináček. Její rodiče jsou zubaři. V 11-ti letech se dozvídá, že je čarodějka a nastupuje do školy v Bradavicích.

Hned při cestě vlakem se potká se svými budoucími kamarády Ronem a Harrym, ale nepadnou si zrovna od oka, k jejich velkému zklamání je stejně jako oni zařazena do stejné koleje.

Zpočátku působí Hermiona hrozně přechytrale a panovačně. Vždy zná odpověď na jakoukoliv otázku, kterou jí některý z učitelů položí, pečlivě vypracovává své domácí úkoly. Přesně do puntíku dodržuje všechny předpisy, jejich porušování považuje za neodpuštělné. Teprve, když ji Harry s Ronem zachrání před horským trollem a ona na oplátku za ně vezme vinu na sebe, stávají se z nich opravdoví přátelé.

Hermiona je vynikající studentka, která si vždy ví rady. V pátém ročníku jí je udělena funkce prefekty. Velmi často Harrymu a Ronovi pomáhá s domácími úkoly, i když, k Ronově zlosti, jim je nikdy nedá opsat. Většinu času je také krotí, aby nedělali hlouposti, a neustále je nutí učit se. Jde-li ale o něco důležitého nerozpakuje se a je schopna udělat téměř všechno.

Hermionina přísně logická mysl už nejednou všem třem zachránila život. V prvním ročníku pomohla spolu s Ronem Harrymu dostat se přes překážky chránící kámen mudrců. V druhém ročníku zjistí, že v Tajemné komnatě se skrývá Bazilišek, který se po škole pohybuje potrubím. Ve třetím ročníku, díky obraceči času, spolu s Harrym zachrání jeho kmotra Siriuse před vězením. V pátém ročníku bojuje po buku svých přátel proti Smrtijedům a v sedmém ročníku pomůže zničit vitéály a zúčastní se poslední bitvy s Voldemortem.

Hermiona miluje knihy, kdykoliv je to možné, tak si čte. Má kocoura jménem Křivonožka. Moc neumí hrát šachy a nerada létá. Ve čtvrtém ročníku si založila Společnost pro podporu občanské a životní úrovně skřítků (SPOŽÚS), s níž bojuje za to, aby byla domácím skřítkům dána svoboda, a aby dostávali za práci plat a měli stejné pracovní výhody jako kouzelníci.

Hermionin milostný život začíná ve čtvrtém ročníku, kdy se na turnaji tří kouzelníků seznámí s bulharským šampionem Viktorem Krumem, který se do ní zakouká. Jejich vztah však nevydrží, protože Hermiona tajně miluje Rona, a on ji, ale nejsou schopni si to navzájem říct. Teprve mnohem později se konečně dají dohromady.

1.4. Draco Malfoy

Draco Malfoy pochází z bohaté čistokrevné kouzelnické rodiny. Jeho rodiče jsou Narcisa a Lucius Malfoyovi. Jak se později ukáže, je Dracův otec Smrtijed.

Poprvé se s Harrym setkává v Příčné ulici, a už tehdy si nepadnou do oka. Teprve, když Draca zařadí do Zmizozelu a Harryho do Nebelvíru, stávají se z nich otevření nepřátelé.

Draco nejvíce touží po slávě a uznání, ale ani jednoho se mu nedostává. Chová se namyšleně a arogantně, kvůli tomu, že jeho otec má na ministerstvu velký vliv. Nemá problém kdykoliv komukoliv zalhat, když se mu něco stane, hned běží žalovat.

Rád bývá středem pozornosti, při snaze zesměšnit Harryho si potrpí na divadelní vystoupení. Má-li, příležitost provokuje Harryho, Rona, Hermionu nebo Nevilla urážkami nebo se je pokouší napadnout. Vždy si ale dává pozor, aby s ním byli, jeho kamarádi Crabbe a Goyle, kteří jsou něco jako jeho tělesná stáž.

V druhém ročníku, díky daru jeho otce, se dostává do kolejniho famfrpálového mužstva na pozici chytače, v žádném zápase se mu však nikdy nedokáže porazit Harryho.

Nesnází studenty, kteří pocházejí z mudlovských rodin, pokud má možnost ubližuje jim. Poté, co se stane v pátém ročníku prefektem, svého postavení neustále zneužívá.

Před začátkem šestého ročníku, kdy jeho otec upadl v nemilost u Lorda Voldemorta a je zvržený ve vězení, Draco nastupuje na jeho místo jako Smrtijed. Samotným Pánem zla je mu udělen úkol, aby zabil ředitele Albude Brumbála. I když se snaží úkol splnit, v poslední chvíli ho ale není schopen vykonat, a tak utíká ze školy. Nicméně, tím, že odzbrojil Brumbála, stává se právoplatným majitelem Bezové hůlky, sám o tom, ale neví. Na straně zla upadá v nemilost.

V době, kdy Harry pátrá po viteálech, je zajat Smrtijedy a přemístěn do sídla Malfoyových. Zde se s ním Draco utká, ale je Harrym poražen, a ten uniká s jeho hůlkou.

V závěrečné bitvě v Bradavicích se Draco snaží bojovat na straně zla, ale ti mu už nevěří. Harry mu dvakrát zachrání život.

Když Dracova matka pomůže Harrymu, aby zachránila svého syna, není rodina Malfoyových po bitvě uvězněna, ale v kouzelnickém světě ztrácí všechnu váženost.

Později se Draco ožení a má syna Scorpiuse, nikdy však s Harrym ani ostatními nenavážou společnou řeč.

1.5. Albus Brumbál a jeho stoupenci

Albus Brumbál je považován za největšího dobrého kouzelníka své doby a je jediný koho se kdy Lord Voldemort bál.

Albus Brumbál pochází z kouzelnické rodiny, jeho rodiči byly Percival a Kendra Brumbálovi. Má mladšího bratra Aberfortha a měl mladší sestru Arianu.

Když chodil do školy, byl všemi považován za neuvěřitelně nadaného kouzelníka. Stal se z něj prefekt, později primus, vyhrával spoustu různých cen.

Bohužel, jeho sestra byla v dětství napadena mudly, když ji viděli kouzlit a od té doby už nikdy nevycházela z domu, ani nepoužívala kouzla. Její otec vzal pomstu do svých rukou a byl tedy uvězněn v Azkabanu. Od té doby se o Arianu starala matka a bratr Aberforth. Jednoho dne se stala nehoda, kdy Ariana omylem zabila svoji matku. Albus tedy musel zahodit své plány do budoucna a postarat se o svou rodinu.

Během pobytu doma se seznámil s mladíkem Gellertem Grindelwaldem, kterého vyhodili ze školy v Kruvalu za používání černé magie. Albus si s Gellertem velmi rozuměli, a začali spolu spřádat plány na ovládnutí kouzelnického světa, podrobení si lidského světa a získání Relikvií smrti (plášť, kámen, který oživuje mrtvé a Bezová hůlka). Jednoho dne když se Albus, Gellert a Aberforth pohádali, něčí kouzlo zabilo Arianu. Albus se z toho nikdy nevzpamatoval a Gellert ze strachu utekl.

Od té doby se Albus vzdal svých plánů na ovládnutí světa a získání moc a raději se věnoval dobru a začal učit studenty v Bradavicích, kde se později stal ředitelem. Uprchlý Gellert však začal uskutečňovat svoje plány, chtěl vládnout a získal Bezovou hůlku. Albus se mu v souboji postavil a vyhrál. Stal se novým pánem Bezové hůlky.

Když na moci začal nabývat Lord Voldemort, postavil se mu na odpor a založil Fénixův řád, v němž byli kouzelníci, kteří bojovali na straně dobra. Snažil se, ochránit Lily a Jamese Potterovi, a později jejich syna Harryho.

Když se Voldemort znovu vrátil, svolal Albus Brumbál bývalé členy Fénixova řádu a díky svému brilantnímu myšlení začal spřádat plány na ukončení jeho hrůzovlády. Bohužel ho postihla kletba, která ho pomalu zabíjela, a byl tedy nucen naplánovat si svoji smrt, tak aby moc jeho hůlky padla do správných rukou. Jako jediný ředitel, byl pohřben i se svou hůlkou na půdě bradavické školy.

Díky znalostem o životě a konání Lorda Voldemorta, které předal Harrymu, než zemřel, se Harrymu podařilo Voldemorta porazit a zabít.

1.6. Severus Snape

Severus Snape neměl zrovna lehké dětství, už jako dítě projevoval velký zájem o černou magii. V dětských letech se seznámil s Harryho matkou Lily do níž se zamiloval, ale ona ho považovala pouze za přítele. Jejich přátelství přežilo velkou část školních let, i když on chodil do Zmijozelu a ona do Nebelvíru a skončilo ve chvíli, kdy se Lily zamilovala do Severusova největšího nepřítele Jamese Pottera.

Po skončení školy se Severus přidal na stranu Voldemorta a stal se z něj Smrtijed. Ve chvíli, kdy Voldemort zabil Lily, Severus, který ji stále miloval a nikdy nepřestal, se vrátil na stranu dobra a stal se dvojitým agentem.

Na Voldemortův příkaz vzal místo učitele v bradavické škole, ale dodával mu falešné informace. Když Voldemort na krátký čas zmizel, zůstal Severus učit ve škole. Později, když se Pán zla vrátil, zavázal se k tomu, že bude Harryho chránit.

Nikdy však nepřenesl přes srdce příkoří, která mu James ve škole způsoboval, proto od první chvíle, kdy Harry nastoupil do školy, ho neměl rád. Při každé příležitosti se snažil, aby ho vyloučili. S potěšením si na něj zasedl a způsoboval mu různá příkoří, nikdy se ho ale nepokusil zabít nebo mu ublížit. Celý život byl zahořklý a nešťastný.

Na Brumbálovo přání se stal jeho vrahem. Voldemort si proto myslel, že je Severus právoplatným majitelem Bezové hůlky, a proto ho zabil. Těsně před smrtí se Severusovi podařilo předat Harrymu důležitou zprávu, díky níž Harry porazil Lorda Voldemorta a definitivně ho zabil.

1.7. Lord Voldemort a jeho stoupenci

Lord Voldemort alias Tom Rojvol Raddle jako dítě vyrůstal v mudlovském sirotčinci. Jeho matkou byla čarodějka Meropa Gauntová (potomek Salazara Zmizela, jednoho ze zakladatelů bradavické školy) a jeho otec byl mudla Tom Raddle. Manželství Meropy a Toma moc dlouho nevydrželo, protože ona ho očarovala nápojem lásky, který mu později přestala dávat, a on když to zjistil, od ní utekl. Meropa se tedy vzdala kouzlení a zemřela těsně po porodu, stačila pouze pojmenovat svého syna.

Malý Tom Riddle už jako dítě velmi dobře dokázal ovládat kouzla, ale nevěděl, že je kouzelník, do té doby než mu bylo nabídnuto studium v kouzelnické škole. Už jako dítě byl panovačný, moci chtivý, velmi samostatný a zlý. Během studií začal kolem sebe vytvářet armádu čistokrevných stoupenců, které nazval Smrtijedi.

Po ukončení školy začal rozvíjet své velké plány, jeho největšími cíli bylo najít Relikvie smrti, vládnout světu a získat nesmrtelnost. Proto rozdělil svoji duši na šest dílů a vytvořil viteály, předměty, které mu měly zajistit přežití, kdyby byl náhodou zabit. Shromáždil kolem sebe své stoupence, mezi nimiž byli Smrtijedi, obři, mozkomorové, neživý, vlkodlaci a spolu s nimi vyhlásil válku kouzelnickému světu.

V jednu chvíli se k němu donesl útržek pronesené věštby, že ho porazí syn kouzelníků, který se narodil koncem července a jehož rodiče se mu už třikrát postavili. Tehdy takoví existovali dva asi roční chlapi Harry Potter a Neville Longbottom. Lord Voldemort si díky podobnému původu Harryho rodičů vybral právě jeho. Když ale na ně zaútočil, podařilo se mu zabít Harryho rodiče, ale jeho ne. Sám při tom ztratil všechnu svoji moc.

Během Harryho prvních tří školních let se snažil vrátit, ale on mu v tom vždy zabránil. O rok později se mu však podařilo opět získat ztracenou moc a začal znovu formovat svoji armádu. Dále se pořád pokoušel Harryho zabít, ale marně.

Jeho dalším velkým cílem bylo, zabití Albuse Brumbála. Tento úkol svěřil Dracu Malfoyovi, který selhal. Nakonec vraždu vykonal Severus Snape. Po Brumbálově smrti se Voldemotr zmocnil Bezové hůlky.

Harrymu se s pomocí informací od Brumbála a později i od jeho přátel podařilo zlikvidovat většinu Voldemortových viteálů, poslední zůstal ukrytý v jeho vlastním těle, kam se dostal, když se Voldemort pokoušel poprvé zabít.

Mezitím Voldemotr zjistil, že není právoplatným majitelem Bezové hůlky, protože nechtěla plnit některá jeho kouzla. Nicméně si domyslel, že to musí být Severus Snape, a tak ho zabil. Jak se později ukázalo, nebylo tomu tak.

Voldemort o tom ale nevěděl a napadl Bradavice, kde se v té době Harry nacházel. Harry se mu poprvé postavil bez odporu, a když na něj Voldemort vyslal smrtící kletbu, dosáhl pouze toho, že Bezová hůlka v Harrym zabila poslední kousek Voldemortovi duše. V druhém souboji mezi nimi, kdy už se Harry bránil, opět poznala Voldemortova hůlka, kdo je jejím opravdovým majitelem. Odmítla ho zabít, proto se Voldemortova smrtící kletba odrazila od Harryho kouzla, obrátila se proti němu samému a definitivně ho zabila.

2. Charakteristika prostředí

Pojem prostředí lze definovat jako předměty nebo jevy kolem nás, které existují nezávisle na našem vědomí. Prostředí je vyplňováno nejen materiální stránkou (hmotné předměty, prostor, stav prostředí), ale také osobnostně vztahovou (osoby a vztahy mezi nimi).

Jedná se o objektivní realitu, která je souborem faktorů, jež člověka obklopují, mají pro něho význam a hodnotu, jsou s ním v interakci, ovlivňují jej a formují. Každé prostředí má potenciál a sílu, kterou na člověka působí (pozitivně nebo negativně) a je jeho součástí.

Existuje mnoho typologických kritérií, podle kterých můžeme prostředí rozdělovat. Avšak stěžejní pro moji práci bude rozbor rodinného prostředí, školního prostředí a náhled do nadpřirozeného světa, který v knize popisuje autorka J. K. Rowlingová.

Rodinné prostředí – rodina je většinou malá sociální skupina, která je charakteristická především vztahem rodičů a dětí na základě manželství a příbuzenství. Smyslem, účelem a náplní rodiny je utvářet relativně bezpečný, stabilní prostor a prostředí pro sdílení, reprodukci a produkci života lidí.

Samotná rodina by měla zajišťovat funkce – biologická (zajištění reprodukce společnosti), ekonomická (materiální zabezpečení jejím členům), ochranná (zabezpečení důležitých životních potřeb), emocionální (zabezpečení dostatečného citového zázemí), socializačně-výchovná (příprava na vstup, fungování a orientaci ve společnosti), role rodičů (rovnocenné postavení obou rodičů v rodině), kontrolní (kontrola prováděná vůči dětem, prevence sociálně patologických jevů).

Rodinné prostředí by se dalo charakterizovat rozlišením a třemi základními skupinami:

- Demograficko-psychologické faktory
 - celkovou strukturu rodiny – úplnost/neúplnost rodiny, počet dětí, věk rodičů, velikost rodiny
 - vnitřní stabilita rodiny – všechny roviny vnitřních vztahů, tj. vztahy rodiče-dítě, sourozenci, rodiče nebo prarodiče navzájem
- Materiálně-ekonomické faktory
 - profese rodičů a její vliv na děti

- kvalita bydlení a vybavenost
 - zařazení rodiny a jejích aktivit do ekonomického systému společnosti
 - individuální spotřeba rodiny
 - vliv techniky a technických prostředků na život rodiny
- Kulturně-výchovné faktory
- hodnotová orientace a vzdělání rodičů
 - životní styl a využívání volného času – zájmy, cestování, stravování, míra a využívání masmédií
 - využívání pedagogických prostředků v souladu se soukromými i společenskými záměry

Školní prostředí, respektive samotnou školu můžeme definovat z několika různých hledisek. „*Škola je instituce, sloužící k uskutečňování systematického a plánovitého vzdělávání a výchovy mládeže i dospělých. Organizace škol, cíle, obsah a metody jejich práce se mění s vývojem společnosti.*“⁷

Škola je pracovištěm pro pedagogy, kteří v ní uskutečňují náplň své práce.

Škola je budova, které je ovlivněna nejen polohou svého umístění, ale také sociálním prostředím, v němž se nachází.

Školní prostředí ovlivňuje hned několik faktorů:

- poloha školy – topografické umístění, sociální prostředí
- architektura a fyzické prostředí – geografické a meteorologické prostředí
- forma školy – střední škola, gymnázium, ...
- organizace školy – velikost školy a tříd, počet ročníků, řád školy, ...
- obsah výuky, předměty – struktura předmětů, výukové metody, ...
- osobnost učitele – věk, pohlaví, hodnoty, zájmy, postoj k výuce, ...
- osobnost žáka – individualita, pohlaví, postoje, motivace, zájmy, ...
- vedení školy – struktura, hierarchie, postupy, normy, vztahy, ...

⁷ GARDAVSKÝ, Pavel a kol. (2002): *škola*. Praha: CO TO JE, dostupné z: <http://www.cotoje.cz/hledani.aspx?Vyroci=&VCem=&ObrazkyOtto=&OttoSlovník=&OborMalaA=&OborMalaB=&OborMalaC=&ObrazkyMala=&OborUnivA=&OborUnivB=&OborUnivC=&UnivLinky=&ObrazkyUniv=&Tvar=&Str=1&Kniha=malacs&Id=000000964340&Kup=&Vyzraz=%9Akola&KdeHledat=otto&KdeHledat=malacs&KdeHledat=universum> [staženo 2. dubna 2010].

2.1. Rodinné prostředí

Rodina Dursleyova

Rodina Dursleyových žije v domě v městečku Kvikáلكov v hrabství Surrey, nedaleko Londýna. Manželé Vernon a Petunie mají jednoho syna Dudleyho a po smrti sestry a švagra paní Dursleyové k sobě na výchovu vezmou synovce Harryho Pottera. Harry se k nim dostává v době, kdy je mu jeden rok, stejně jako jejich vlastnímu synovy. Vernonovi a Petunii je v té době okolo 25 let (v knize se uvádí, že Petunie je starší sestra Lily Potterové, která zemřela ve věku 21 let).

Pan Dursley je zaměstnán jako ředitel firmy Grunnings, která vyrábí vrtačky, jeho pracovní doba je od devíti do pěti hodin. Paní Dursleyová je žena v domácnosti. Řadí se do vyšší střední třídy společnosti. Jejich finanční situace je popisována jako nadprůměrná. Bydlí v domě střední velikosti (dvoupatrový, se čtyřmi ložnicemi, obývacím pokojem, kuchyní a zahradou), který je vždy pečlivě uklizený, mají k dispozici rodinný automobil (značku autorka neuvádí), jezdí na výlety a dovolené. Mají finanční prostředky na nákup vybavení, udržování domu a jeho okolí, kvalitního ošacení i dostatku potravin. Jejich syn dostává pravidelně kapesné, plus vždy, když potřebuje další peníze. Také svému synovi kupují drahé dárky (k 11. narozeninám jich dostal 39 – např. závodní kolo, filmovou kameru, letadlo s dálkovým ovládáním, počítačové hry, video, náramkové hodinky, a další).

Rodiče i jejich syn Dudley kladou důraz na osobní prestiž a vlastní bezúhonnost. Trpí utkvělými představami o vlastní dokonalosti a považují svůj názor za jediný správný. Tvrdě si jdou za svými cíly.

Vyjadřují značný odpor a xenofobii vůči všemu, co není „normální“ (ve smyslu, že si nepřipouštějí existenci jiného světa, než toho svého), proto svého synovce Harryho a jeho svět nenávidí a snaží se ho co nejvíce ignorovat.

Rádi vystavují na obdiv svou finanční situaci a nadřazenost nad ostatními, kteří jim nejsou rovni. Ve vlastním světě se orientují velmi dobře, mají přehled o dění doma i ve světě.

Rodina Weasleyova

Rodina Weasleyů bydlí blízko vesnice Vydrník svatého Drába (někde v Anglii, místo je blíže nespecifikováno). Svůj dům, pojmenovali Doupě. V knize je popisovaný jako veliký zděný prasečinec, ke kterému jsou přistaveny další místnosti do výšky několika poschodí. Je celý nakřivo a na střeše má čtyři nebo pět komínů, u domu je garáž a zahrada.

Artur a Molly Weasleyovi mají 7 dětí (6 synů a 1 dceru). Artur Weasley pracuje na Ministerstvu kouzel v odboru pro zneužívání mudlovských výtvorů, jeho žena Molly je v domácnosti. Dva nejstarší synové Bill a Charlie jsou dospělí, svobodní a pracují (Bill pro Gringottovu banku, Charlie studuje v Rumunsku draky), třetí syn Percy je v pátém ročníku bradavické školy, další jsou jednovaječná dvojčata Fred a George studují ve třetím ročníku, předposlední je Ron, který navštěvuje první ročník a nejmladší je Ginny, ta je o rok mladší než Ron (všechna data platí pro první knižní díl).

Weasleyovi jsou čistokrevná kouzelnická rodina (všichni členové mají kouzelnické schopnosti). Vzhledem k početnosti rodiny jejich ekonomická situace není zrovna nejlepší. Finanční prostředky jim dostačují na nejnnutnější věci jako oblečení, vybavení pro děti do školy, nezbytné vybavení domácnosti, přičemž si je musí obstarávat z „druhé ruky“. Jídlo si převážně pěstují na zahradě. Děti dostávají alespoň drobné kapesné. Molly Weasleyová se snaží udržovat domácnost v pořádku, ale vzhledem k velkému počtu členů, je to mnohdy velmi obtížné, a to i v případě, když bereme v úvahu, že spoustu domácích prací dělá pomocí kouzel.

Weasleyovi kladou velký důraz na lásku, přátelství, rodinu a rodinnou pohodu. Snaží se svým dětem poskytnout co nejlepší domov a přípravu do života. Nepotlačují individualitu žádného svého člena. Důležitá je pro ně pravda a spravedlnost, za kterou vždy bojují i za cenu obrovských ztrát.

Přestože jsou čistokrevná kouzelnická rodina, nechovají odpor k lidem, kteří kouzlit neumějí nebo těm, co pocházejí z ne kouzelnických rodin. Naopak je velmi často přijímají do svého středu a v některých případech, je dokonce považují za svoji rodinu.

Shrnutí

Srovnám-li obě tyto rodiny, je mezi nimi patrný jasný rozdíl. I když každá vychází jakoby z dvou různých společností, je možné postřehnout rozdíly ve výchově, ekonomickém postavení, ve struktuře rodiny i v hodnotách.

Rodina Dursleyova je ekonomicky dobře zajištěna. Dbají hlavně na své postavení a váženost ve společnosti, přičemž neváhají použít jakýchkoliv prostředků k jejich dosažení. Projevuje se u nich do značné míry xenofobie vůči všemu, co se vymyká společensky stanoveným standardům. Právě toto se odráží ve výchovném působení na synovce.

Jejich postoj k vlastnímu synovi a synovci a jejich způsob výchovy se naprosto liší. Zjevné protěžování a zaslepenost vůči synovi, ho v jejich očích staví na piedestal nejvyšší dokonalosti. Vše co udělá, je považováno za absolutně správné. Oba rodiče se mu podřizují na úkor vlastních potřeb. Snaží se mu poskytnout pouze kvalitní věci zahrnující vše do oblečení až po vzdělání.

Naopak jejich synovec představuje vetřelce z nepřátelských řad, kterého je nutné převychovat, čehož se snaží dosáhnout fyzickými tresty. Pro Petunii je Harry ztělesněním něčeho, po čem toužila a nemohla to mít, tudíž to nepřeje ani jemu. Pro Vernona Harry znamená něco zakázaného, něco, co by vlastně ani nemělo existovat.

Rodinu Weasleyových můžeme zařadit mezi rodiny "čistokrevného původu". I přes to nezaujímá ve svém světě významné postavení, neboť nevyznávají stejné názory jako jiné "čistokrevné rodiny" (Malfoyovi, Blackovi), ani nedisponují velkým rodinným majetkem. Což jsou také důvody, za které bývají jinými čistokrevnými kouzelníky kritizováni. Je pro ně podstatnější šťastný, spokojený rodinný život a dobrá výchova vlastních dětí, než majetek a čistá krev.

Vnímají kouzelníky i obyčejné lidi jako živé bytosti sobě rovné, přátele si vybírají na základě osobních preferencí a morálních zásad současné společnosti. To je staví do pozitivního světla. Ve srovnání s Malfoyovými nebo Blackovými, u nichž se zjevně autorka inspirovala prvky fašistické ideologie, např. čistota vlastní rasy, touha vládnout nad všemi.

Pokud je možno srovnávat inspirace pro popis těchto rodin vychází z reálného světa, kdy na jedné straně autorka předkládá téměř ideál člověka (rodiny) a na straně druhé varuje před vyznáváním hodnot, které nedávné minulosti i v knižním příběhu vyústily ve válku.

V obou případech se do těchto postav hodně promítá také britský životní styl.

2.2. Školní prostředí

Autorka tohoto příběhu situovala školní instituci do blíže nespecifikované části Velké Británie. Budova (v tomto případě hrad Bradavice) je postavena na vrcholku vysoké hory, jehož bezprostřední okolí obklopují školní pozemky (louky, sportovní hřiště, skleníky, pastviny, ...) z jedné části ohraničené lesem (Zapovězený les) a z druhé části jezerem (Černé jezero). V nedaleké blízkosti hradu se nachází čistě kouzelnická vesnice Prasinky, do které mají přístup žáci od třetího ročníku výše.

Samotný hrad je obrovské rozlohy, postavený z kamene a tvoří ho velké množství věží a hlásek. V interiéru hradu nalezneme v podzemní části sklepení, které složí jako skladovací prostory, prostory pro ubytování části žáků, a kde také probíhá výuka. V přízemí a v jednotlivých patrech se nachází vstupní síň, jídelna, kuchyň, ošetřovna, knihovna, učebny, kabinety učitelů, sborovna, ředitelna a ubytovací prostory žáků (každá kolej má svoji společenskou místnost a pokoje zvlášť pro chlapce a dívky, děti stejných ročníků a pohlaví mají společný pokoj). V různých věžních prostorách taktéž probíhá výuka, jsou zde ubytovny a sovinec (sovy v tomto světě zajišťují přepravu poštovních zásilek).

Bradavická škola je internátní škola a je určena pro středoškolskou výuku žáků ve věku 11 – 17 let. Žáci se zde připravují na výkon budoucího povolání. Kolektiv studentů je smíšený (chlapci i dívky).

Vedení školy je zastoupeno ředitelem Albusem Brumbálem, zástupkyní ředitele Minervou McGonagallovou, profesory C. Binns, Firenze, F. Kratiknot, H. Křiklan, Z. Lockhart, P. Prýtová, Q. Quirell, S. Trelawneyová, Ch. Burbageová, A. Carrowová, A. Carrow, V. Červotočková, R. Hoochová, Kettleburn, W. Křížek, R. Lupin, A. Moody, S. Snape, D. Umbridgeová, S. Vectorová, B. Babblingová. Dále mezi zaměstnance školy patří zdravotnice P. Pomferyová, knihovnice I. Pinceová, školník A. Filch, hajný R. Hagrid.

Budoucí uchazeči o studium jsou přijímáni na základě toho, zda se u nich projevují nadpřirozené schopnosti. Délka studia je 7 let. V každém ze sedmi ročníků se nachází cca 40 studentů (počet různě kolísá). Na začátku školní docházky jsou studenti za pomoci Moudrého klobouku (čarodějný klobouk, který si žák nasadí na hlavu) rozděleni do čtyř kolejí podle svých vlastností. Během výuky musí mít studenti na sobě

školní uniformu (černá dlouhá pláště a špičatou černou čapku), která se liší pouze ve znaku koleje.

Nebelvír – kolej byla založena Godrikem Nebelvírem, jeho upřednostňovanými vlastnostmi statečnost, síla a rytířkost.

Havraspár – kolej byla založena Rowenou z Havraspáru, která si nejvíce u svých studentů vážila chytrosti a důvtipu.

Mrzimor – byl založen Helgou z Mrzimoru, ta si nejvíce vážila mravní síly, cti a pracovitosti.

Zmijozel - byl založen Salazarem Zmijozelem, který jako jediný požadoval, aby jeho studenti pocházeli z čistokrevných kouzelnických rodin, vlastností, kterých si vážil, byly ctižádost a cílevědomost.

Všechny čtyři koleje mezi sebou celý školní rok soutěží ve znalostech a dovednostech. Za každý úspěch se jim přičítají body a za každý neúspěch nebo porušení školního řádu se jim body odečítají a udělují se školní tresty (někteří z učitelů dokonce preferují životu nebezpečné tresty nebo fyzické tresty nápadně připomínající mučení). Na konci školního roku jsou vyhlášeny výsledky a kolej s největším počtem bodů vyhrává školní pohár.

Nejchytřejší a nejschopnější student a studentka vyššího ročníku (pátého a výše) z každé koleje bývá jmenován prefektem/kou, kteří jsou pověřeni dohledem nad ostatními studenty a pomáhají pedagogům s chodem školy. V sedmém ročníku jsou vybráni pouze dva a ti se stávají primusem/kou. Obě ocenění zaručují prestižní postavení mezi studenty a takto privilegovaným přinášejí jisté výhody.

V prvním a druhém roce studia musí žáci absolvovat povinné předměty – přeměňování, kouzelné formule, obrana proti černé magii, bylinkářství, lektvary, dějiny čar a kouzel, astronomie a navíc létání na koštěti (první rok). Ve třetím ročníku se k povinným přidávají volitelné předměty – péče o kouzelné tvory, jasnovidectví, věštění z čísel, starodávné runy, studium mudlů.

Většina předmětů je vyučována formou jak teoretického výkladu, tak praktické výuky. Během školního roku plní žáci domácí úkoly, většinou ve formě esejů na zadané téma. Na konci 1. – 4. ročníku studenti skládají ze všech předmětů školní zkoušky. Na konci 5. ročníku se skládají zkoušky NKÚ (náležitá kouzelnická úroveň) na základě dosažených výsledků si studenti smí předměty zapsat i v dalších ročnících. Student si vybírá předměty podle toho, jaké zaměstnání chce po ukončení školy vykonávat. Po dosažení plnoletosti (17 let) je možné si zapsat kurzy přemist'ování. Na konci 7. ročníku

se skládají zkoušky z nejvyšší kvalifikace OVCE (ohavně vyčerpávající celočarodějné exameny), na základě jejich úspěšného složení, je možné se ucházet o konkrétní zaměstnání. Hodnocení, kterého je možné u zkoušek dosáhnout, má šest stupňů. První tři, Vynikající (V), Nad očekávání (N), Přijatelné (P), jsou vyhovující klasifikační stupně, další tři, Mizerné (M), Hrozné (H), Troll (T), jsou nevyhovující klasifikační stupně.

Kromě výuky, je možné v Bradavicích provozovat i mimoškolní aktivity, např. sportovní utkání mezi kolejními družstvy ve famfrpálu, klub tchoříčků⁸, klub kouzelných formulí, atd.

Shrnutí

Autorkou popsaná vzdělávací soustava kouzelnického světa by se dala klasifikovat jako zaměřená pouze na část základního vzdělání a středního vzdělání. Je zde absence předškolního vzdělávání a vzdělávání na prvním stupni základní školy.

Děti v kouzelnickém světě se běžně do 11 let učí v domácnosti, pouze pod vedením rodičů nebo příbuzných. Po dovršení 11 let mají možnost si vybrat, zda do školy vůbec nastoupí nebo se i nadále budou vzdělávat doma. Děti z ne kouzelnických rodin naopak absolvují běžnou školní docházku, ale mnohé z nich vůbec neví o existenci dalšího světa. Když se to dozví, jsou neodvratně směřováni ke kouzlům. Mají sice možnost si vybrat vlastní svět, ale jsou také schopni potlačit své kouzelnické schopnosti? V knize je naznačeno (viz případ Ariany Brumbálové), že ne.

Bezprostředně po nástupu do bradavické školy jsou 11 leté děti nuceny si vyjasnit, čeho si ve svém životě váží nejvíce (odvaha, chytrost, pracovitost, cílevědomost). Podle toho jsou zařazeny do čtyř kolejí. Vzhledem k tomu, že ne každý rodič disponuje kvalitními pedagogickými schopnostmi je naprosto pochopitelné, že děti většinou mají znalosti a vyznávají hodnoty svých rodičů, aniž by měly možnost přijít předem do styku s něčím odlišným, a utvořit si tak vlastní názor.

Tento způsob rozdělování je podle mého předčasný a unáhlený. Mnohdy se osobní preference vlivem prožitků v průběhu života mění, ovšem škola už nenabízí možnost kdykoliv změnit kolej.

⁸ Tchoříčci – kouzelnická obdoba hry Člověče nezlob se, v níž figurky stříkají ohavně páchnoucí tekutinu do tváře protihráče, který právě ztratil bod.

Díky tomu je jim předem určován následný život. Je-li student klasifikován jako odvážný a čestný, čeká se od něj, že bude konat dobro. Naopak, je-li student ctižádnostivý, je téměř automaticky přidán do kategorie „potenciálně nebezpečný“. Je tedy velmi těžké vymanit se z takového obecného mínění.

Také celková atmosféra školy nasvědčuje tomu, že největší rivalita panuje mezi Nebelvírem a Zmiozelem, kteří jsou už od pradávna nepřátelé, a ještě je toto nepřátelství prohlubováno samotnou školou (soutěž o školní pohár, soutěž ve famfrpálu).

V rámci školní docházky jsou u studentů obecně rozvíjeny různé kouzelnické dovednosti, až posledních dvou letech mají možnost blíže se zaměřit na některé z nich. Výběr spočívá hlavně na představě o budoucím povolání. Po skončení školní docházky, další vzdělávání zajišťuje už zaměstnavatel, nikoliv další odborně zaměřené školy.

2.2.1. Specifika systému vzdělávání ve Velké Británii

Povinná školní docházka ve Velké Británii se dělí na dva stupně – primary a secondary. Každý stupeň obsahuje dvě klíčové etapy (key stages).

- Primary: 1. klíčová etapa (věk 5 – 7 let)
 2. klíčová etapa (věk 7 – 11 let)
- Secondary: 3. Klíčová etapa (věk 11 – 14 let)
 4. Klíčová etapa (věk 14 – 16 let)

Primární stupeň představuje něco jako mateřskou školu a první stupeň základní školy, tak jak ho známe v České republice. Děti v určitém věku jsou povinni do něj nastoupit.

Sekundární stupeň věkem odpovídá druhému stupni základní školy v ČR, ale žáci mají možnost si vybrat, jaký druh školy budou navštěvovat. Většina škol je bez přijímacích zkoušek (kromě nezávislé školy), záleží tedy na výsledcích a rozhodnutí žáků a jejich rodičů.

Druhy sekundárních škol:

- Klasická sekundární škola (grammar school) – poskytuje všeobecné vzdělání, které je na vysoké úrovni; představuje přípravu na vysokou školu.
- Sekundární technická škola (secondary technical school) – více se zaměřuje na technické obory.

- Sekundární moderní škola (secondary modern school) je určena žákům, kteří po ukončení sekundárního stupně chtějí nastoupit do zaměstnání; je prakticky zaměřená.
- Jednotná sekundární škola (comprehensive school) – zpočátku je všeobecná, teprve ve vyšších ročnících si žáci volí svoje zaměření.
- Nezávislé sekundární školy (independent school) – nejsou státní školy, finance čerpají z jiných zdrojů než od státu; mají vysokou úroveň studia; převládá u nich internátní forma výuky (většinou dělená na chlapce a dívky).

Na konci sekundárního studia skládají studenti z předmětů zkoušky General Certificate of Secondary Education (GCSE), hodnocené škálou osmi známek (A – G), přičemž první tři známky jsou považovány za úspěšné složení zkoušky. Student pak dostává osvědčení, na kterém jsou známky z jednotlivých předmětů vypsány.

2.3. Nadpřirozený svět

Kouzelnický svět se vyznačuje podobnou strukturou jako svět mudlů. Ke státu existujícímu v lidském světě vždy odpovídá stejný stát v kouzelnickém světě. Tento svět je pro většinu lidské veřejnosti utajený. Jediná oficiální spojení mezi oběma světy, která existují, jsou skrze Ministerstva kouzel (Ministr kouzel je v kontaktu s Britským ministerským předsedou) a skrze školství (některé děti z mudlovských rodin mají kouzelnické nadání a je jim tedy nabídnuta možnost studovat ve Škole čar a kouzel v Bradavicích).

Autorka podrobně popisuje pouze stav kouzelného světa, takový jaký je ve Spojeném království. Na ostatní státy poukazuje pouze v náznacích, proto se následující podkapitola věnuje pouze tomuto místu.

Populace kouzelníků a čarodějek žije na celém území Velké Británie (počet je blíže nespecifikován). Většinou se kouzelnické rodiny usazují v městech a vesnicích, kde již bydlí mudlové a svoji přítomnost před nimi tají. Jediná čistě kouzelnická vesnice jsou Prasinky.

Nejvyšším činitelem společnosti je Ministr kouzel Kornelius Popletal (1. – 5. díl), který řídí Ministerstvo kouzel. Budova ministerstva se nachází v podzemní části Londýna. Celé ministerstvo je rozděleno do odborů, které spravují jejich vedoucí a zaměstnanci. Každý odbor se řídí příslušnými kouzelnickými zákony.

V případě, že některý kouzelník nebo čarodějka vážně poruší kouzelnické zákony, je soudem odsouzen na určitou dobu nebo doživotně do vězení. Toto vězení se nazývá Azkaban, je to pevnost, které se nachází na malém ostrůvku daleko od pevniny. Vězně v tomto vězení hlídají Mozkomorové, bytosti v dlouhých kápích, jejichž pokožka je šedá, slizká a plná strupů. Nemají oči, pouze velká ústa. Kdykoliv se někde ocitnou, tak se všude ochladí. V blízkosti lidí vysávají z okolí všechno štěstí a naději, takže pak člověku zbudou jen ty nejhorší pocity a vzpomínky. Většina vězňů během několika týdnů zešílí. V kouzelnickém světě neexistuje trest smrti, pouze jakási jeho obdoba, což je mozkomorův polibek – ústa mozkomora se přisají na ústa člověka a vysají mu duši, z člověka pak přežívá pouze tělesná schránka.

V kouzelnickém světě je užívána vlastní měna, která se skládá z galeonů (zlaté mince), srpců (stříbrné mince) a svrčků (bronzové mince). Nejvyšší hodnotu mají galeony a nejnižší svrčky. V přepočtu se 1 galeon rovná 17 srpců, 1 srpec se rovná 29 svrčkům.

Pro ukládání a výměnu peněz byla zřízena jediná banka, kterou vedou skřeti Gringottovi. Vchod do banky se nachází v Příčné ulici.

Bankovní prostory se nachází hluboko pod zemí, kde jsou vybudovány trezory, které jsou zabezpečeny kouzly nebo hlídány kouzelnými tvory (např. draky). K vlastnímu trezoru, je možné se dostat pouze za účasti některého skřeta, který majitele dovoze v malém vozíku na správné místo.

Obchodní centrum kouzelnického světa se nachází v Příčné ulici. Zde je možné nakoupit vše, co kdo potřebuje např. oblečení, knihy, zvířata, rostliny a byliny, košťata, hůlky, brky a pergameny, občerstvení, atd. Vedle Příčné ulice, se nachází Obrtlá ulice, kde se scházejí různé bytosti a potají prodávají zakázané věci (obdoba černého trhu). Kromě již zmíněných ulic je možné také nakupovat v Prasinkách (vesnice se nachází blízko školy čar a kouzel).

Kouzelníci nepoužívají klasickou dopravu jako mudlové. Mezi nejčastější způsoby patří cestování letaxem. Letaxovou sít' tvoří navzájem spojené krby v domácnostech a různých institucích. Pro přepravu stačí vhodit do ohně prášek Letax, vstoupit do krbu a zřetelně a nahlas vyslovit název místa, kam se chcete dostat.

Dalším způsobem dopravy je cestování vzduchem na koštěti, důležité je, aby při tom kouzelníka žádný mudla neviděl. Kromě koštěte existují ještě přenášedla, což jsou očarované předměty, určené k přenášení velkého počtu lidí, ale pouze v určitou dobu a

na jedno předem určené místo. Přenášečem může být jakýkoliv očarovaný předmět, stačí se ho jenom dotknout. Přenášeč fungují oběma směry, tam i zpět.

V kouzelnickém světě se dá přepravovat také Záchraným autobusem, což je nouzový dopravní prostředek pro čarodějnice a kouzelníky v nesnázích.

Mezi nejobtížnější způsoby přepravy patří přemísťování, které umožňuje kouzelníkům dostat se na jakékoliv místo během chvíličky. Tento způsob vyžaduje sto procentní soustředění na místo, na které se chce kouzelník přemístit. V případě, že není soustředění sto procentní, může se stát, že část těla zůstane na původním místě a část se přemístí někam jinam, což je velice nebezpečné.

Zdravotní péči kouzelníkům zajišťuje jediná Nemocnice u svatého Munga pro kouzelnické choroby a úrazy. Stejně jako Ministerstvo kouzel je rozdělena na oddělení, které se zabývají různými nemocemi nebo úrazy. V nemocnici pracují léčitelé, kteří nosí citronově zelené hábity, znakem nemocnice je zkřížená hůlka a kostí.

Písemná komunikace a přeprava zásilek mezi kouzelníky je zajišťována pomocí soví pošty. Kouzelníci na rozdíl od mudlů používají ke psaní brka, inkoust a píší na pergamen. Přepravu dopisů zajišťují sovy, které létají ve dne v noci, za jakéhokoliv počasí, na jakékoliv místo na zemi.

V kouzelnickém světě také existují tištěná periodická média, jako je Denní věstec, Jinotaj a Týdeník čarodějek. Rozhlasové vysílání, které zajišťuje SKRS (Sdružení kouzelnických rozhlasových stanic). Veškeré ostatní informace si kouzelníci vyhledávají v knihách.

Vzdělávání mladých kouzelníků a čarodějek probíhá ve Škole čar a kouzel v Bradavicích. Zde se studenti učí kouzelnickému umění sedm let. Po ukončení školní docházky, tedy na základě složení zkoušek OVCE si hledají zaměstnání.

Kromě školy v Británii jsou v knize zmíněny ještě další dvě školy, a to Akademie v Krasnohůlkách, která se nachází ve Francii a Institut čar a kouzel v Kruvalu, který sídlí v Bulharsku.

Národním kouzelnickým sportem je Famfrpál. Kromě této hry je zde také soutěž Turnaj tří kouzelnických škol (výše zmíněných), kdy vybraný student každé školy musí vykonat tři těžké úkoly. Vítěz získá odměnu 1000 galeonů a věčnou slávu.

Mimo již zmíněných hlavních aspektů kouzelnického světa, existuje ještě mnoho dalších drobných odlišností, které se zde vyskytují. K úplnému výčtu je možné dospět pouze přečtením všech sedmi dílů.

3. Analýza vztahů

„Člověk se v průběhu svého života dostává do kontaktu s mnoha lidmi a v rámci této interakce se utvářejí různé mezilidské vztahy, které mají různý osobní význam.“⁹

Vztahy s ostatními lidmi mohou člověku poskytovat informace o světě, o sobě samém, mohou ho posilovat a uspokojovat jeho potřeby (např. potřeba sociálního kontaktu, potřeba bezpečí, potřeba citové jistoty, potřeba seberealizace, potřeba pozitivního hodnocení, sdílení společných zájmů a cílů, atd.)

Vztahy můžeme obecně dělit na formální a neformální.

Formální vztahy upravují normy společnosti, nemají osobní význam, člověk si je nevybírám, vyplývají z role, kterou člověk zaujímá. U těchto vztahů bývá vymezeno určité chování, které se očekává. Například postavení učitel a žák.

Neformální vztahy jsou pro člověka nejvýznamnější, protože si je vybírá na základě vlastních preferencí nebo potřeb (např. emocionální, sexuální, atd.). Tyto vztahy se vyznačují různou úrovní intimity.

- Vývoj vztahu prochází několika fázemi:
- První kontakt – do určité míry zde hraje roli vzhled, chování, a jiné.
- Vzájemné poznávání – prohlubování vědomostí o druhém člověku.
- Navazování důvěrného kontaktu – společné aktivity, spokojenost v blízkosti toho druhého.
- Stabilizace nebo zhoršování vztahu – závisí na míře konfliktů, které mezi sebou osoby mají.

3.1. Vztahy mezi vrstevníky

Vztahy mezi vrstevníky ve škole do jisté míry ovlivňuje fakt, že žáci prvního ročníku jsou rozdělováni do čtyř různých kolejí podle vlastností. Svým způsobem, tedy toto dělení, do jisté míry brání studentům blíže se poznat s ostatními žáky z jiných kolejí. Dále tomu napomáhá i školní a famfrpálová soutěž, která mezi kolejami uměle prohlubuje vzájemnou rivalitu.

⁹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. str. 303

Ale zároveň rozdělování podle vlastností podporuje a upevňuje vztahy uvnitř konkrétní koleje a nutí studenty hledat si své nejbližší přátele pouze ve vlastních řadách. Školní soutěže uvnitř koleje však vytváří větší pocit sounáležitosti a loajality. V prvním díle je dokonce uvedeno, že kolej, do které žák patří, je něco jako jeho rodina. Výhodu tohoto dělení spatřuji také v tom, že mají možnost spolu komunikovat také žáci z různých ročníků, a nejsou tedy od sebe navzájem separováni.

Zářným příkladem jsou hlavní postavy příběhu Harry Potter, Ron Weasley a Hermiona Grangerová, kteří už od prvního ročníku jsou nejlepšími přáteli. A i když každý z nich má své chyby, přesto stojí vždy věrně při sobě. Ron má dokonce ve stejné koleji 3 starší bratry a mladší sestru. Mezi nimi panují převážně přátelské sourozenecké vztahy, které občas naruší nějaký drobný konflikt.

Potažmo v rámci celé Nebelvírské koleje jsem při čtení nezaznamenala, že by někteří její členové vůči sobě chovali nepřátelství, vesměs se jedná o pozitivní hodnocení.

Jistou příležitostí k bližšímu kontaktu s ostatními studenty poskytují některé společné hodiny, které absolvují koleje spolu a společná cesta vlakem do školy a zpět. Například Harry, Ron a Hermiona se při vyučování spřátelí se studentem z Mrzimoru Erniem McMillianem a ve vlaku s Lenkou Láskorádovou. V pátém díle založí skupinu s názvem Brumbálova armáda, která je směsí studentů z Nebelvíru, Havraspáru a Mrzimoru. Jejím účelem je naučit se obranným kouzlům, později členové Brumbálovi armády dokonce bojují proti stoupencům Lorda Voldemorta.

Určitou roli hraje v bližším seznamování i vzájemná přitažlivost mezi studenty opačného pohlaví. Harry se ve čtvrtém ročníku zamiluje do havraspárské studentky Cho Changové, která chodí s Cedrikem Diggorym (Mrzimor), později ji vymění za svoji životní lásku Ginny Weasleyovou. Ginny ještě před Harrym chodí s Michaellem Cornerem (Havraspár) a Deanem Thomasem (Nebelvír), Ron si začne s Levandulí Brownovou, nakonec si však uvědomí, že ta kterou opravdu chce je Hermiona Grangerová, a mnoho dalších příkladů.

Původní zakladatelé školy Godrik Nebelvír, Salazar Zmijozel, Helga z Mrzimoru a Rowena z Havraspára byli kdysi přátelé a procouvali ve shodě. Postupem času však došlo k rozmíšce mezi Zmijozelem a ostatními. Zmijozel si přál, aby do školy přijímali pouze kouzelníky čisté krve a sám u nich rozvíjel přílišnou ctižádost, která nakonec vyústila v to, že z této koleje vyšlo nejvíce černokněžníků. Takto pošramocená

pověst se podepsala i na postoji žáků z ostatních kolejí, kteří k ní chovají jistý odpor a kdykoliv mohou, staví se proti ní.

V tomto příběhu tuto pravdu nejlépe demonstruje vztah Harryho Pottera a Draca Malfoye, kteří k sobě už od prvního ročníku chovají nepřekonatelný odpor vyplývající z jejich rozdílů v názorech a hodnotách, kdykoliv mohou, vzájemně si co nejvíc ubližují.

Dalším příkladem je také soutěž ve famfrpálu, kdykoliv hraje zmijozelské družstvo, zbývající koleje automaticky fandí jeho protivníkovi.

Ve čtvrtém díle bradavickou školu navštíví u příležitosti Turnaje tří kouzelníků studenti z dalších dvou škol (Krásnohůlky a Kruval). Jejich pobyt ve škole trvá jeden školní rok. Účelem tohoto turnaje je prohloubit mezinárodní kouzelnickou spolupráci. Po počátečních peripetiích a nedorozuměních a následné smrti studenta bradavické školy Cedrika Diggoryho dochází v důsledku tragických událostí k navázání pevných přátelských vztahů, které se v dalších dílech u některých členů ještě více prohlubují.

3.2. Vztah pedagog/student

Vzhledem k tomu, že by vztah žáka a jeho učitele měl mít formální charakter, tady jasně daná pravidla vyplývající z tohoto postavení, není tomu tak. V příběhu se setkáváme s řadou učitelů, kteří nejen že postrádají předpoklady pro vykonávání tohoto povolání¹⁰, ale navíc uplatňují rozdílný přístup k různým skupinám studentů. Je nutné také uvést, že v tomto světě neexistuje něco jako vzdělávání budoucích učitelů. Učitelskou profesi, zde vykonávají lidé, kteří buď projevili vlohly k učení, nebo projev o učení zájem.

Následující příklady nastiňují pedagogické metody vybraných učitelů. U zbytku učitelského sboru nejsou jejich pedagogické schopnosti známy.

Severus Snape je popisován jako zahořklý učitel Lektvarů, který se už léta uchází o místo učitele obrany proti černé magii. Autorka Snapea prezentuje jako vysoce inteligentního, logicky založeného člověka, který je zklamaný vlastním životem. Jeho

¹⁰ Podle Průchy by měl ideální učitel mít tato kritéria: a) osobnostní vlastnosti (charakterové, temperamentové, smysl pro spravedlnost, aj.); b) didaktické dovednosti (odborná připravenost, schopnost výkladu, zájem o obor, aj.); c) pedagogicko-psychologické charakteristiky (vztah k žákům, způsob hodnocení, aj.)

smysl pro spravedlnost je pokřivený jeho vlastní nenávisť vůči některým studentům i vůči předmětu, který vyučuje.

I přesto je velkým odborníkem v přípravě lektvarů. Jeho vyučovací hodiny jsou směsí teorie a praxe. Uplatňuje autoritářský styl výchovy, je nepřístupen jakékoliv diskuzi. Při výuce požaduje od studentů absolutní soustředěnost a vyžaduje naprostou kázeň, pokud se mu někdo nepodřídí, je potrestán.

Vztah ke studentům jeho koleje a ostatních kolejí je diametrálně odlišný. Jednoznačně nadřzuje svým studentům, přehlíží jejich nedostatky a hodnotí je lépe. Studenty ostatních kolejí, kteří udělají chybu nebo mu odporují, velmi často veřejně zesměšňuje, uráží je, hodnotí je trvale záporně nebo jim uděluje školní tresty. V lepším případě studenty ignoruje.

Jeho vlastní studenti ho respektují a chovají se k němu s patřičnou úctou. Ostatní z něj mají strach nebo ho dokonce nenávidí. Pokud možno, tak se setkání s ním vyhýbají.

Minerva McGonagallová je velmi přísná učitelka Přeměňování. Vyznačuje se vysokou inteligencí, velkým smyslem pro spravedlnost a jasně vymezenými morálními zásadami. Vždy dbá na dodržování řádů.

I ona je považována za odbornici ve svém oboru, její schopnosti jsou vynikající. Při výuce uplatňuje autoritativní styl výuky, ale je přístupná jakékoliv diskuzi, v hodinách kombinuje výuku teorie s praktickým výcvikem. Během vyučování je u ní důležitá soustředěnost a kázeň.

Její vztah ke studentům je rovnocenný bez ohledu na to, kdo jdou nebo z jaké jsou koleje, hodnotí je přísně, ale spravedlivě. Za každé porušení pravidel žáka přiměřeně potrestá. Pokud je v jejich silách, komukoliv pomůže nebo si ho alespoň vyslechně.

Studenti ji respektují a váží si jí coby odbornice na přeměňování, ale dávají si velký pozor, aby je nechytila při něčem zakázaném.

Pomona Prýtová (Bylinkářství), Remus Lupin (Obrana proti černé magii – jeden rok, ve třetím ročníku), Vilemína Červotočková (Péče o kouzelné tvory – pouze zastupuje Hagrida při jeho nepřítomnosti), Filius Kratiknot (Kouzelné formule), Rolanda Hoochová (Létání na košťěti) – tato skupina vyučujících disponuje podobnými pedagogickými metodami. Jedná se o přátelské, vstřícné, tolerantní lidi, přístupné diskuzi, kteří rádi komukoliv pomohou.

Ve svém oboru jsou odborníky. Jejich výuka je více zaměřena na praktickou stránku, kterou doplňuje teoretický výklad. Výchovný styl, který uplatňují je postaven na demokracii.

Vztah ke studentům mají přátelský. Hodnotí spravedlivě a nelibují si v udělování trestů, hodně chválí. Jsou mezi studenty oblíbení a respektovaní.

Sibyla Trelawnyová vyučuje Jasnovidectví. Jisté nadání pro výuku tohoto předmětu má, ale valná většina jejích předpovědí jsou pouze výmysly, s výjimkou dvou případů, kdy se jí povedlo pronést opravdovou věštbu. Sama se stylizuje do osoby, která je povznesena nad vše pozemské, a která se pohybuje pouze ve spirituální sféře. Má sklony k dramatickým vystoupením během výuky, ráda „předpovídá“ lidem neštěstí a smrt.

Protože je jasnovidectví velmi nejistý obor, jehož výsledky se dají velmi obtížně interpretovat, je takřka nemožné naučit studenty něčemu užitečnému, pokud ovšem nemají dar vidění. Trelawnyová uplatňuje liberální styl výchovy. Při teoretickém výkladu učí studenty různým způsobům věštění budoucnosti a nutí je používat jejich „vnitřní oko“.

Její vztah ke studentům je těžce definovatelný, protože je víceméně považuje jako diváky svého vlastního vystoupení. Většina studentů ji nerespektuje, je pro ně spíše terčem posměchu.

Dolores Umbridgeová učitelka Obrany proti černé magii (pátý ročník), která byla do své funkce dosazena Ministerstvem kouzel, aby dohlédla na řádnou školní výuku, poté co byl ředitel školy Albus Brumbál prohlášen za lháře, který se pomocí manipulace se studenty, z nichž chce vytvořit vlastní armádu, snaží sesadit Ministra Popletala z jeho funkce. Umbridgeová zaslepeně plní příkazy Ministerstva. Často využívá přetvářku k tomu, aby dosáhla svého, pokud se jí to nedaří, neváhá používat i zakázané prostředky (mučení, tělesné tresty, ...).

O svém předmětu má pouze základní znalosti. Způsob jejího vyučování spočívá pouze v tom, že si žáci přečtou příslušnou kapitolu v knize. Zastává autoritářský styl učení. Nesnese žádné porušení kázně.

Její vztah ke studentům i vztah studentů k ní by se dal definovat jako čirá nenávisť.

Rubeus Hagrid napůl člověk, napůl obr a učitel Péče o kouzelné tvory (od třetího ročníku). Hagrid, i když nedokončil školu (vyloučen ve třetím ročníku), má velkou schopnost porozumění kouzelným tvorům a jejich potřebám. Má zálibu v tvorech, kteří

jsou nebezpeční (draci, obří pavouci, obří, hipogryfové, kentauři, ...) ¹¹, a se kterými se až s podivuhodnou jednoduchostí dokáže sprátnit.

Jeho znalosti o kouzelných tvorech jsou výborné. Jeho výuka, ale často bývá nebezpečná díky jeho zkreslené představě o tom, co je a co není nebezpečné. Studentům rád ukazuje zvířata, která velmi snadno dokážou člověku ublížit nebo ho dokonce usmrtit. Dává přednost čistě praktické výuce. Jeho výchovný styl je liberální. Studenty hodnotí spravedlivě, ale kázeň v jeho hodinách bývá nízká, přesto rád učí.

Díky své dobrosrdečnosti a ochotě vždy pomoci si ho většina studentů váží, ale jeho výuku považují za života nebezpečnou.

Horácio Křiklan učitel Lektvarů a bývalý ředitel Zmijozelské koleje. Na žádost ředitele Brumbála se v šestém ročníku vrátil zpět k učení a přebral po Severusi Snapeovi jeho místo (Snape začal v šestém ročníku učit Obranu proti černé magii). Profesor Křiklan působí jako dobrosrdečný, ale cílevědomý muž, který se velice rád obklopuje vlivnými lidmi. Na škole si vyhledává nadané studenty nebo studenty s vlivnými příbuznými a ty pak zařazuje do svého klubu. Pro své oblíbence pořádá večírky a čajové dýchánky.

Má výborné znalosti v přípravě lektvarů. Od svých studentů při výuce vyžaduje, aby prakticky zvládly připravit i ty nejsložitější lektvary. Užívá demokratický výchovný styl. Pokud se mu někdo líbí, je pro něj ochoten udělat spoustu věcí.

Jeho vztah ke studentům je dvojitý. Ty, kteří ho nezajímají, ignoruje. Ti, kteří jsou jeho oblíbenci, zahrnuje svojí pozorností a ochotou a naopak využívá jejich vlivu k vlastnímu prospěchu. Studenti k němu mají respekt jako k učiteli, ale nepovažují ho za svého oblíbence.

Zlatoslav Lockhart jeden rok ve druhém ročníku učil Obranu proti černé magii, ale na konci školního roku vlastní vinou přišel o svoji paměť. Jako osoba je prezentován jako do sebe zahleděný sobec a zbabělec, který dbá jen o to, aby byl co nejoblíbenější a nejúspěšnější. Přičemž úspěchy, kterými se chlubí, a za které dostává různá ocenění, nevykonal vlastním úsilím, ale přivlastnil si je od jiných čarodějek a kouzelníků, kterým vymazal paměť.

O obraně proti černé magii neví téměř nic. Při výuce dbá na to, aby studenti věděli nejvíc o něm samém a jeho skutečích, které neustále dokola opakuje nebo předčítá

¹¹ Viz příloha č. 2

z knih, které napsal. Styl výchovy má liberální, a studenty neklade téměř žádné požadavky.

Své studenty považuje pouze za diváky vlastního divadelního představení. Naopak většina studentů (kromě do něj zamilovaných dívek) ho považuje za neschopného učitele, kterého a jeho hodiny nesnášejí.

Cuthbert Binns je jediný duch na škole, který vyučuje. Jeho předmětem jsou Dějiny čar a kouzel. O profesoru Binnsovi jako o osobě toho nelze mnoho říct. Byl natolik zaujatý učením, že si nevšiml ani vlastní smrti, takže jednoho dne ve svém kabinetě usnul a zemřel a příštího dne se vydal jako obvykle na výuku, ale už v nehmotné podobě.

Během výuky velice nezáživně předčítá své poznámky o dějinách čar a kouzel. Uplatňuje zanedbávající styl výchovy, většina studentů se ho nenamáhá poslouchat nebo si dokonce dělat poznámky.

Vzájemný vztah mezi ním a studenty by se dal z obou stran definovat jako naprosto lhostejný.

3.3. Vztah rodič (příbuzný)/dítě

Dursleyovi/Dudley/Harry

Vernon a Petunie Durslaeyovi jsou manželé, kteří vychovávají svého syna Dudleyho a téměř stejně starého synovce Harryho. Oba se dokážou perfektně shodnout na tom, jak by podle jejich názoru měla výchova vypadat, ale jejich přístup k synovi je diametrálně odlišný od přístupu k synovci.

V případě Dudleyho absolutně přehlížejí všechny jeho nedostatky a v jeho výchově uplatňují až příliš liberální přístup. Neexistuje nic, co by pro svého syna neudělali. Dudley má dvě ložnice, jednu kde spí a jednu, kde má všechny věci. Kupují mu drahé dárky a oblečení, vozí ho na výlety, nikdy ho netrestají, nikdy nemusí vykonávat žádné domácí práce, všechno, co udělá je naprosto správně. Pro ně je prostě naprosto dokonalý, nejlepší a nejchytřejší ze všech.

Naopak Dudley toho s naprostou samozřejmostí využívá. Dělá si, co chce. Jí spoustu nezdravého jídla, dívá se pořád na televizi nebo hraje počítačové hry, chodí, kam chce, kdy chce a s kým chce. Od rodičů vyžaduje spoustu drahých dáreků a tučně kapesné. S oblibou a rád týrá svého bratrance Harryho. Není výrazně inteligentní,

konflikty řeší fyzicky. Je statečný pouze, když má nablízku své přátele, rodiče nebo je jeho protivník slabší. Rodičů si vůbec neváží, manipuluje s nimi pouze tak jak se mu to hodí a neuznává jejich autoritu.

Naopak vůči Harrymu Dursleyovi uplatňují velice tvrdou, autoritářskou výchovu. Harryho zamykají v malém přístěnku, musí nosit oblečení po bratranci, nedostává pořádně najíst, musí vykonávat většinu domácích prací, nesmí s nimi nikam jezdit, ani se jich ptát na jakékoliv otázky o svých rodičích, nedostává žádné kapesné nebo dárky. Velmi často ho fyzicky i psychicky trestají, mnohdy bezdůvodně. Sami k němu chovají hluboký odpor.

Harry k Dursleyovým cítí nenávist za nespravedlnosti a lži, které se vůči němu dopustili. Zpočátku se jim ale nedokáže postavit na odpor. Teprve, když se dozví o tom, kdo je, co umí, kdo byli jeho rodiče, a stráví spoustu času ve škole mimo domov, dokáže si vydobýt alespoň nějaký respekt. Také mu v tom pomáhají jeho přátelé v kouzelnickém světě.

Weasleyovi/Bill/Charlie/Percy/Fred/George/Ron/Ginny

Manželé Artur a Molly Weasleyovi se navzájem milují a respektují, ale mají mírně odlišnou představu o tom, jak by výchova jejich sedmi dětí měla vypadat. Ani jeden z nich se však nepokouší potlačovat individualitu žádného svého potomka.

Artur Weasley je inteligentní kouzelník posedlý mudlovskými výtvoři, které rozebírá, očarovává a zase skládá dohromady, což, je v kouzelnickém světě nezákonné. Své děti nesmírně miluje, ale občas na ně nemá tolik času, kolik by si přál. Ve výchově zastává demokratický přístup a svým dětem povoluje víc věcí než jeho žena, takže mu občas přerůstají přes hlavu. Často baví své děti historkami z práce nebo předměty, které očaroval (např. létající auto). Ne vždy jim jde ve svém chování dobrým příkladem.

Všechny děti, kromě třetího syna Percyho, si ho váží a mají ho rády. Percy naopak považuje svého otce za blázna, který porušuje zákony, proto se také jednoho dne s otcem pohádá a odejde z domu. Vztahy mezi nimi se už nikdy nezpraví.

Molly Weasleyová, by se dalo říct, je hlavou rodiny. Často nesouhlasí s manželovým oblíbeným koníčkem, ani se stylem výchovy jejich dětí. Uplatňuje vůči nim autoritativní styl výchovy a hlavně svoje dvojčata Freda a George musí velmi často krotit a být na ně přísná. Na úspěchy svých dětí je velmi hrdá. Jejím největším strachem je, že kohokoliv z rodiny může ztratit. Velmi lituje odchodu Percyho.

Mollyiny děti mají matku velmi rádi, ale vědí jaká je. Takže když něco provedou, raději se co nejrychleji vzdálí z její blízkosti. Moc dobře vědí, že když jejich matku něco rozzlobí, dokáže být velmi dlouho nepříjemná. Na druhou stranu, když ji potřebují, je Molly ochotná pro ně nastavit vlastní život.

4. Hlavní morální hodnoty příběhu

„Morálka – schopnost lidského jedince řídit se ve všech úkonech tzv. svědomím, tj. posuzováním veškerých lidských záležitostí z hlediska rozeznávání dobra a zla. V širším slova smyslu souhrn oněch pravidel vzájemného chování, považovaný v tom kterém prostředí a době samotnou silou tradice a společenské konvence za zavazující individuální svědomí jedince.“¹²

„Hodnota – subjektivní míra důležitosti, kterou člověk přisuzuje určitým věcem, jevům, symbolům, lidem atd. Základní hodnoty bývají sdíleny skupinou lidí nebo celou společností. Základními etickými (morálními) hodnotami jsou dobro a spravedlnost.“¹³

Po přečtení všech sedmi dílů je zjevné, že autorka zakomponovala do příběhu značné množství různých hodnot. Po bližším přezkoumání jsem zjistila, že se spousta z nich objevuje v dualitě. To znamená, že hlavní dvě opozitní hodnoty příběhu představují dobro a zlo. Tyto dvě hodnoty procházejí celým příběhem. Dalo by se tedy i usuzovat, že každý kladný hrdina ve své podstatě představuje nějakou obecně přijímanou kladnou hodnotu a stejně tak i obráceně, každý záporný hrdina představuje záporně přijímanou hodnotu.

Například:

Albus Brumbál – postava, která v příběhu představuje hodnotu dobra, života. Naopak oproti němu stojí zlo a smrt v podobě Lorda Voldemorta.

Harry Potter – chlapec, který se stal nástrojem dobra, v tomto případě supluje statečnost, sám se postaví zlu, aby zachránil ostatní. Naproti tomu hlavním představitelem zbabělosti je Draco Malfoy, který velmi touží stát přidat se na stranu zla, ale v poslední chvíli nedokáže splnit to, co se po něm žádá.

Lily a James Potterovi – hlavní představitelé lásky a obětavosti, milovali sebe a svého syna natolik, že za něj položili vlastní život. Jejich protipólem jsou Severus Snape, který ani po letech nedokázal potlačit nenávist vůči Jamesovi, po jeho smrti ji přenesl na jeho syna a Zlatoslav Lockhart se ukázal takovým sobcem, že pro vlastní úspěšnost mazal jiným kouzelníkům paměť a chlubil se jejich úspěchy.

Ron Weasley – nejlepší přítel. Argus Filch – největší nepřítel všeho a všech.

¹² ZAPLETAL, Ladislav a kolektiv. *Základní kategorie a pojmy ze společenskovedních předmětů*. str. 24

¹³ ZAPLETAL, Ladislav, ŠVANDOVÁ, Blažena, PERNICA, Radomír. *Základní pojmy a kategorie z oblasti pedagogiky*. str. 16

Molly Weasleyová – nejvíc ji vystihuje smysl pro rodinu a domácí pohodu. Naproti tomu stojí rodina Blacků se svou značně zkreslenou představou o tom, kdo by měl do jejich rodiny patřit a kdo ne.

Artur Weasley – má největší smysl pro rovnoprávnost mezi všemi bytostmi (kouzelníky, lidmi i kouzelnými tvory). Lucius Malfoy – naopak preferuje nadvládu a moc nad všemi nečistokrevnými kouzelníky, kouzelnými bytostmi a lidmi bez kouzelných schopností.

Hermiona Grangerová – představitelka rozumu a logiky. Crabe a Goyle – jedni z nejhlupejších studentů na škole.

Rubeus Hagrid – vždy věrný a loajální. Petr Pettigrew – i přesto, že měl věrné přátele, stal se z něj zrádce.

Minerva McGonagallová – má největší smysl pro spravedlnost, a to pro každého bez rozdílu. Dolores Umbridgeoná – naopak vidí jen to, co vidět chce a podle toho nespravedlivě a krutě trestá.

Lenka Láskorádová – nikdy se nebála postavit se za pravdu, i když její způsob vnímání světa je někdy zvláštní. Rita Holoubková – reportérka, která pro senzaci v tisku neváhá nikdy lhát.

Svoboda versus otroctví dvě hodnoty, které v příběhu na jedné straně představují kouzelníci a na druhé straně domácí skřítkové.

Příběhem prostupuje ještě více různých hodnot, ale já jsem vybrala ty nejpodstatnější, ty které jsou nejvíc zjevné.

5. Shrnutí teoretické části

Teoretické části mé práce jsou čtyři kapitoly – charakteristika hlavních postav, charakteristika prostředí, analýza vztahů a hlavní morální hodnoty příběhu.

V každé kapitole jsou uvedeny podstatné věci, které nejlépe vystihují daný obsah. Je téměř nemožné si nevšimnout, že se autorka do svých příběhů snažila zahrnout co nejvíce naprosto odlišných příkladů, a téměř vždy je postavila na protikladech. Ať už jsou to kladné a záporné postav nebo protikladná rodinná prostředí, opozitní vztahy a morální hodnoty.

Jistou podobnost spatřuji v jak v kouzelném, tak i v lidském světě. Mládež v obou světech je nucena projít si stejnými situacemi, kdy se setkávají se zločinností, nebezpečnými látkami, šikanou, týráním, prvními milostnými vzplanutími, volbou povolání, a mnoha dalšími.

Musím však poukázat na velmi zarážející fakt, že v příběhu je velké procento nebezpečných nehod u dětí, každou chvíli někdo krvácí, má zlomeniny nebo je zasažen kouzlem způsobujícím újmu. Mohu se jen domnívat, že je to proto, aby autorka dodala příběhu více „šťávy“ a učinila ho atraktivnějším pro dospívající mládež.

Praktická část

6. Výzkumné otázky

V praktické části své práce vycházím z výzkumných otázek, protože tato problematika je velmi málo prozkoumaná a neumožňuje mi formulování relevantních hypotéz. Otázky jsem položila v písemném dotazníku nikoliv v rozhovoru, který klade vysoké požadavky na zkušenosti tazatele. Použití dotazníku mi umožnilo získat větší kvantum údajů při menší časové náročnosti.

Výzkumné otázky:

1. Čte mládež knihy o Harry Potterovi?
2. Dává mládež přednost knižnímu nebo filmovému zpracování?
3. Jsou kladné postavy nejvíce oblíbené?
4. Jsou záporné postavy nejméně oblíbené?
5. Jsou pro mládež oblíbení učitelé v příběhu považováni za schopného pedagoga?
6. Jsou pro mládež neoblíbení učitelé v příběhu považováni za neschopného pedagoga?
7. Uvítala by mládež systém internátního školství?

7. Cíle výběrového šetření

Cílem výběrového šetření je zjistit odpovědi na následující otázky, jaký:

- mají děti názor na příběhy o Harry Potterovi
- je jejich názor na filmové zpracování knihy, respektive čemu dávají přednost, zda knize nebo filmu
- je jejich oblíbený a neoblíbený hrdina
- je jejich názor na pedagogické schopnosti oblíbeného a neoblíbeného románového pedagoga
- je jejich názor na určité prvky školství popisované v knize.

8. Výběr výzkumného vzorku

Jako výzkumný vzorek jsem si vybrala respondenty ve věku 11 až 17 let. Mládež v tomto specifickém věku jsem zvolila proto, že odpovídá věku hlavních hrdinů v knize o Harry Potterovi, a tedy nejlépe by měli vnímat většinu problémů, souvisejících s dospíváním, které hrdinové zažívají. Zejména však jsou nejvíce náchylní přebírat interpretované hodnoty a ztotožňovat se s nimi.

9. Dotazník

Pro praktickou část své bakalářské práce jsem si zvolila dotazník jako metodu kvantitativního šetření. Konečná podoba dotazníku, která byla předložena respondentům, je uvedena v Příloze č. 1.

Dotazník obsahuje celkem 17 otázek. První 3 otázky jsou orientovány na zjištění konkrétních údajů o respondentovi (pohlaví, věk, hodnocení ve škole). Dalších 14 otázek se zaměřuje na názory, které respondent zastává, a které úzce souvisejí s knihami a filmy o Harry Potterovi.

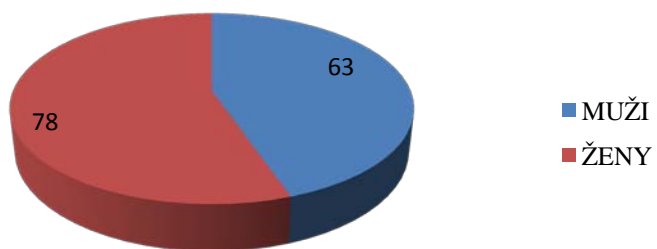
Otázky jsou koncipovány tak, že 6 z nich je uzavřených, 5 otevřených a 6 je vyjádřeno škálami (stupnice 1 – 10).

10. Prezentace výsledků

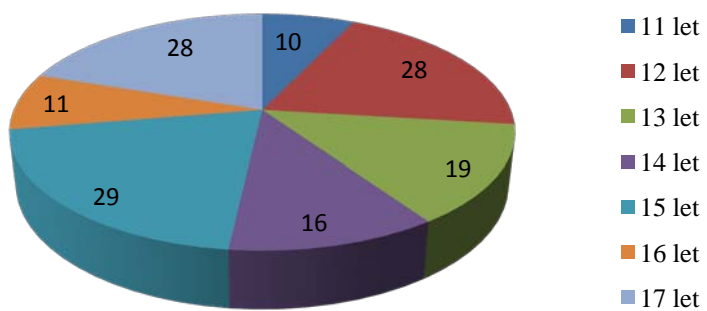
V následující kapitole jsou uvedeny graficky zpracované výsledky všech otázek, které byly uvedeny v dotazníkovém šetření.

Dotazník vyplnilo celkem 141 respondentů ze základní školy Chalabalova 2, Brno – Kohoutovice a ze Středního odborného učiliště a Střední odborné školy potravinářské a služeb Charbulova 106, Brno – Černovice.

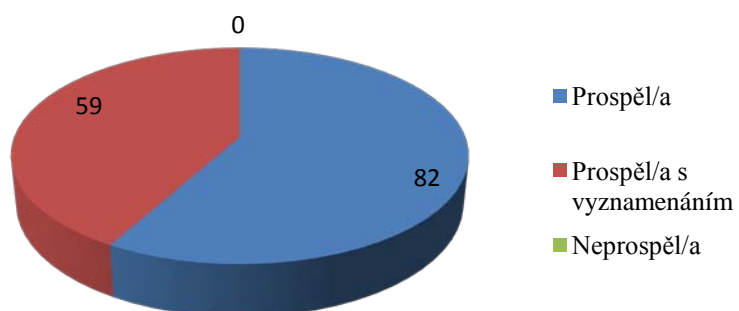
Pohlaví

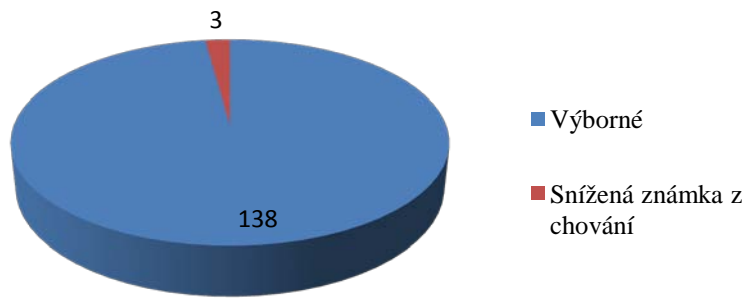
Věk

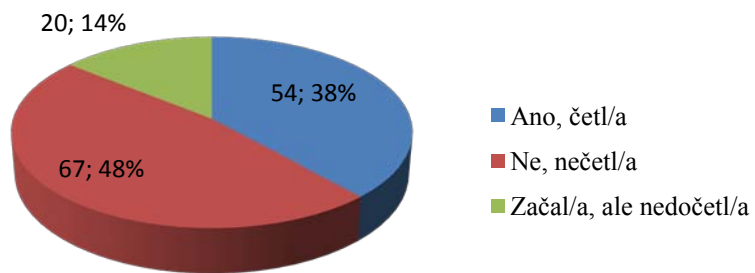
Hodnocení vysvědčení

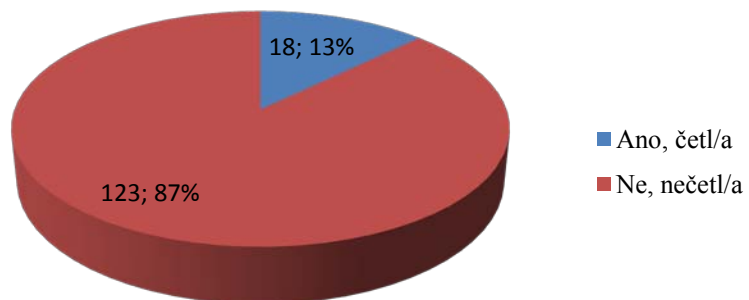
Chování

Harry Potter (knihy)

7 dílů

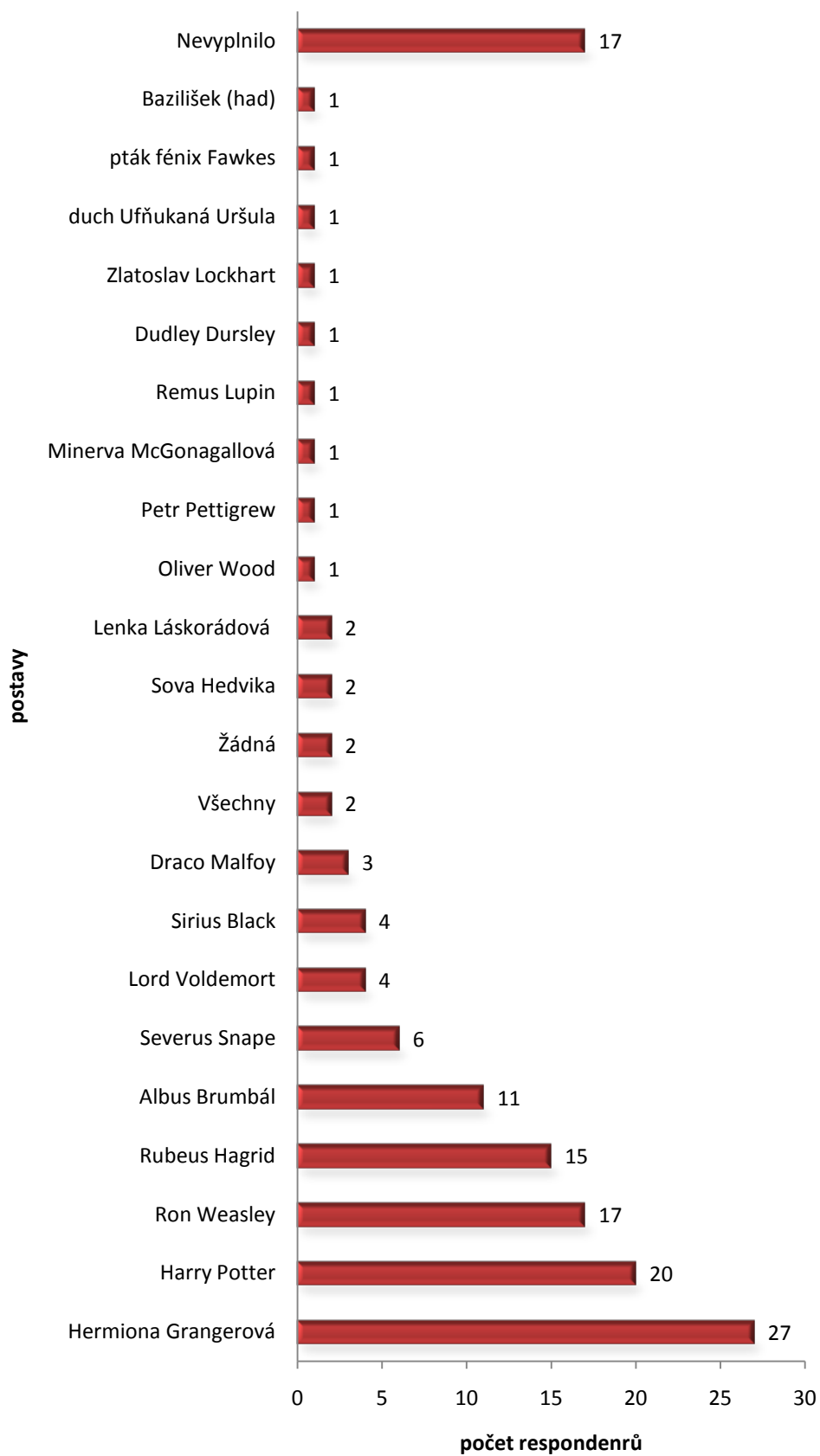

OBLÍBENOST PŘÍBĚHŮ O HARRY POTTEROVI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet respondentů	24	6	6	3	25	10	16	11	18	22
Průměr zaokrouhleně	5,91									

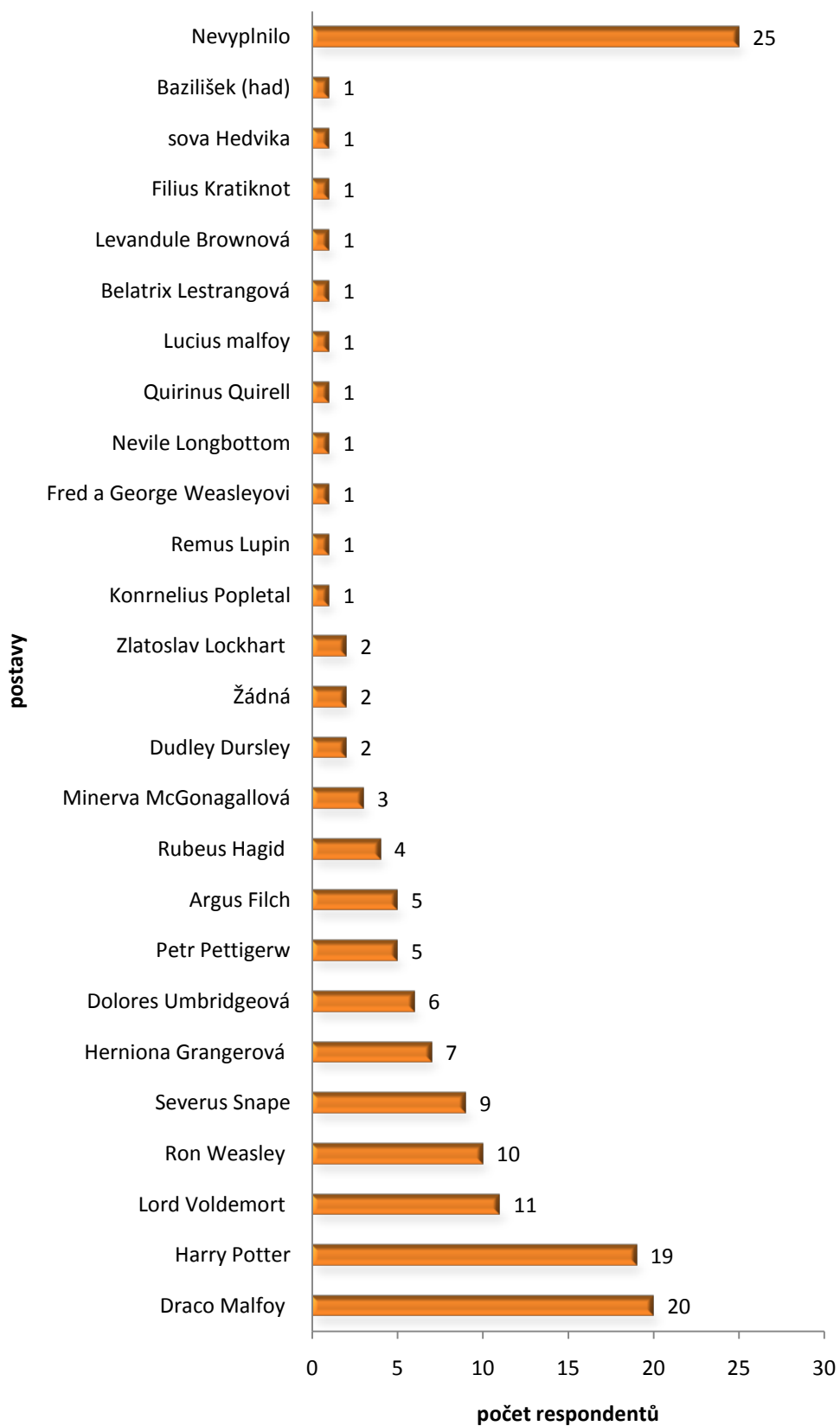
DÍLY	KNIHU ČETLO	v %	FILM VIDĚLO	v %
Harry Potter a Kámen mudců	50	35,5	132	93,6
Harry Potter a Tajemná komnata	39	27,7	128	90,8
Harry Potter a Vězeň z Azkabanu	28	19,9	125	88,7
Harry Potter a Ohnivý pohár	35	24,8	126	89,4
Harry Potter a Fénixův řád	29	20,6	101	71,6
Harry Potter a Princ dvojí krve	26	18,4	86	61,0
Harry Potter a Relikvie smrti	24	17,0	není natočen	

DÍLY	CELKOVÝ POČET RESP.	KNIHA JE LEPŠÍ (počet respondentů)	FILM JE LEPŠÍ (počet respondentů)	OBOJÍ JE STEJNĚ DOBŘE (počet respondentů)	NEMOHLA POSOUDIT (počet respondentů)
Harry Potter a Kámen mudců	51	12	26	13	58 respondentů
Harry Potter a Tajemná komnata	39	12	13	14	
Harry Potter a Vězeň z Azkabanu	28	10	6	12	
Harry Potter a Ohnivý pohár	35	10	13	12	
Harry Potter a Fénixův řád	28	13	7	8	
Harry Potter a Princ dvojí krve	25	12	5	8	

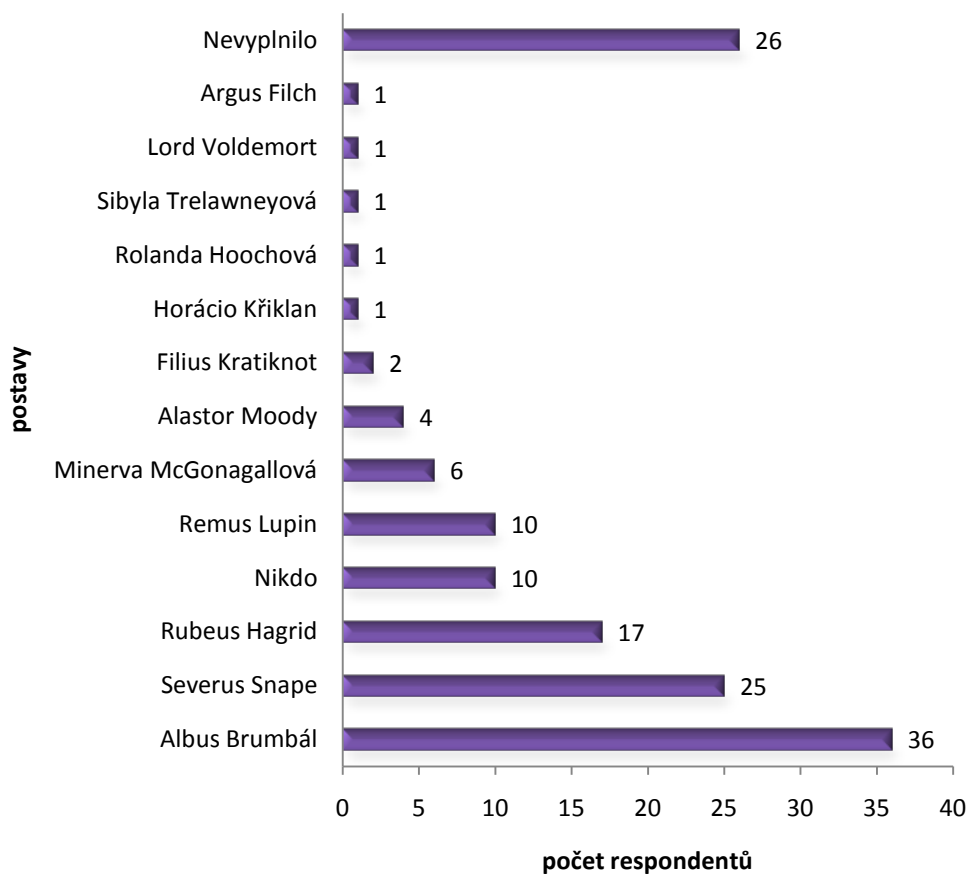
Oblíbená postava

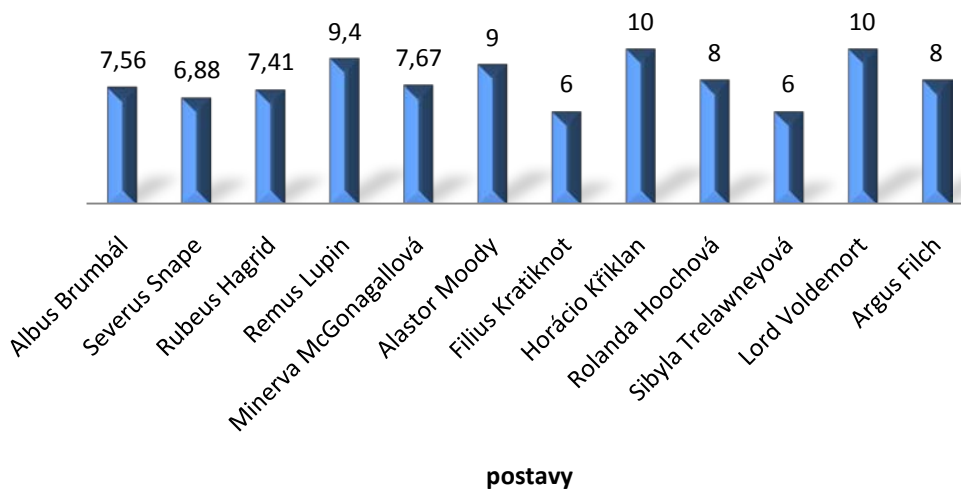
Neoblíbená postava

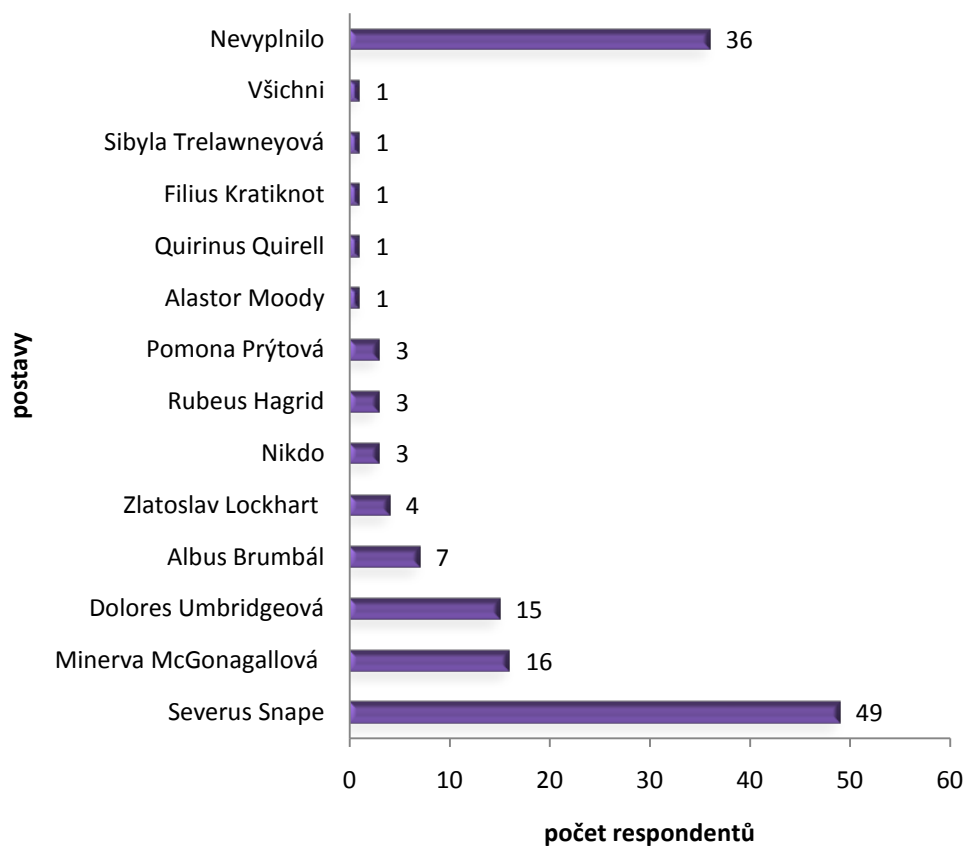
Oblíbený učitel

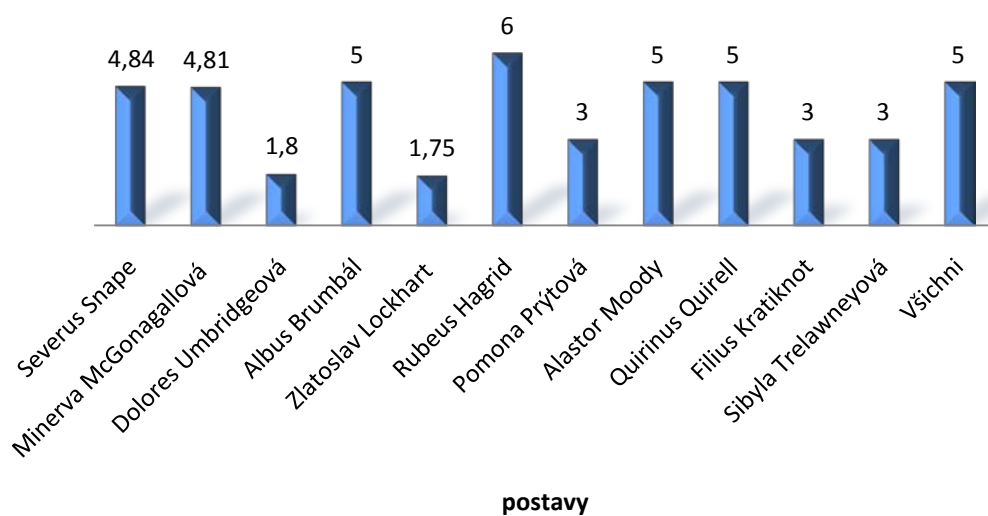
Pedagogické schopnosti oblíbených učitelů

Neoblíbený učitel

Pedagogické schopnosti neoblíbených učitelů

INTERNÁTNÍ ŠKOLA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet respondentů	61	8	3	7	22	8	4	6	6	16
Průměr zaokrouhleně	3,98									

TŘÍDY PODLE VLASTNOSTÍ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet respondentů	28	10	7	8	25	2	13	5	5	38
Průměr zaokrouhleně	5,63									

DOHLED NAD MLADŠÍMI ŽÁKY	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet respondentů	68	12	8	6	11	1	4	9	5	17
Průměr zaokrouhleně	3,66									

11. Analýza a diskuse výsledků

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 141 respondentů, z toho bylo 63 chlapců a 78 dívek. Průměrný věk respondentů se pohyboval kolem 14 let (přesné vymezení věkových kategorií je výše uvedeno v grafu „Věk“).

Hodnocení za poslední vysvědčení, kterého respondenti dosáhli, se mírně převažuje na stranu prospěl/a než na stranu prospěl/a s vyznamenáním, rozdíl dělá 23 respondentů. V oblasti chování jsou pouze 3, kterým byla snížena známka z chování.

Na první otázku, zda četli knihy o Harry Potterovi, odpovědělo kladně pouze 38% z dotázaných, 48% odpovědělo záporně a 14% udalo, že s tím začalo, ale četbu nedokončilo. To znamená, že výzkumná otázka číslo jedna, taky zda děti čtou knihy o Harry Potterovi je platná pouze pro 38% dotázaných a pouze 13% z nich četlo všech 7 dílů. Nicméně povědomí o existenci příběhu o Harry Potterovi je 96,6% (pouze 7 respondentů nečetlo knihu, ani nevidělo film) a oblíbenost tohoto hrdiny se průměrně pohybuje kolem hodnoty 5,91.

Ve čtvrté otázce dotazníku jsem zjišťovala u jednotlivých dílů, kolik respondentů příslušný díl četlo a kolik ho vidělo ve filmové podobě. Výsledek se jednoznačně přiklání na stranu filmu, kdy se rozmezí jednotlivých viděných filmů pohybuje od 61% do 93,6%. U knih je toto rozmezí pouze od 17% do 35,5%. Tedy odpověď na výzkumnou otázku číslo dvě zní, že mládež dává přednost více filmovému zpracování knihy.

Osobně se domnívám, že vlivem technologií, ztrácí většina dětí zájem o čtení. Vezmeme-li v úvahu, že film trvá maximálně 3 hodiny, je čtení knihy oproti tomu několikrát tak delší. Je tedy možné za krátkou dobu načerpat podstatné informace mnohem rychleji.

Dále jsem zjišťovala u respondentů, kteří četli knihu i viděli film, co se jim líbilo více – kniha, film, obojí. Tuto otázku nemohlo posoudit 58 respondentů. Výsledky ukazují, že u prvního dílu Harry Potter a Kámen mudrců převládá názor, že film je lepší. U ostatních dílů jsou si výsledky více či méně podobné, nelze tedy jednoznačně posoudit, která kategorie je dominující.

Mým názorem je, že knihu volily ty osoby, které chtějí znát podrobnosti detaily ze života hlavních postav a mají dostatečnou představivost na to, aby jim kniha poskytovala náležité uspokojení. Film naopak nedává představivosti diváka velkou

šanci se uplatnit, a je uspokojující pro ty, kteří buď nechtějí, nebo nemají čas se namáhat. Obojí podle mě volili největší příznivci Harryho Pottera, které příběh natolik fascinuje, že musejí vědět a vidět úplně všechno.

Na otázku týkající se výběru oblíbené postavy, se objevila celá škála možností. Prvních pět oblíbených Hermiona, Harry, Ron, Hagrid a Brumbál, dosahují vyššího počtu hlasů (27, 20, 17, 15, 11) než zbývajících 17 uvedených postav. Důvody pro volbu, kterou zde uváděli, jsou různorodé, např. Hermiona – je chytrá, hezká, šikovná, hodná; Harry – hlavní hrdina, odvážný, má jizvu, nosí brýle, umí kouzlit, je hezký, je nejlepší, má zajímavý život; Ron – vtipný, zábavný, hloupý, pěkný, nešikovný, má strach z pavouků; Hagrid – laskavý, pomáhá, je vysoký, hodný, má svaly, sympatický, pomalu chápající; Brumbál – moudrý, hodný, laskavý, mocný, milý, dobrý. Tedy odpověď na třetí výzkumnou otázku je, většina respondentů považuje kladné postavy za oblíbené.

Některé oblíbené postavy imponují svým vzhledem, jiné vlastnostmi, životními osudy. Čtenář nebo divák je podle mě nejvíce volil v konfrontaci s vlastním životem, vlastními dostatky nebo nedostatky a s hodnotami, které vyznává.

Na otázku týkající se neoblíbené postavy se opět objevila celá škála možností. Prvních pět neoblíbených postav Draco, Harry, Voldemort, Ron, Snape dosáhlo 20, 19, 11, 10, 9 hlasů. Důvody pro volbu byly, např. Draco – sprostý, trapný, protivný, zlý, povrchní, arogantní, namyšlený, sobec; Harry – namyšlený, nesympatický, má jizvu, nosí brýle, trapný, je to dítě, předvádí se, závidím mu; Voldemort – zlý, bojí se smrti, chtěl zabít Harryho, je ošklivý, všem ubližuje; Ron – moc se bojí, hrozný, chová se jako dítě, divný, nešikovný, hloupý, zrzavý; Snape – sprostý, hnusný, zlý, přísný, nesympatický, ošklivý. Tedy odpověď na čtvrtou výzkumnou otázku je nejednoznačná, protože mezi neoblíbenými postavami se objevují nejen záporné postavy, ale také i ty kladné.

U neoblíbených postav je to podobné jako u oblíbených, i zde, podle mého názoru, dochází k porovnávání postavy se sebou samým. Zajímavé je, že Harry Potter je oblíbený u 20 dotázaných, jako je neoblíbený téměř u stejného počtu.

Mezi nejvíce hodnocené, oblíbené učitele patří Brumbál, Snape, Hagrid, Lupin s počty hlasů 36, 25, 17, 10. Jejich pedagogické schopnosti respondenti průměrně hodnotí – Brumbál 7,56; Snape 6,88; Hagrid 7,41; Lupin 9,4. Tedy pátá výzkumná otázka potvrzuje, že si děti vysoko cení pedagogických schopností u svých oblíbených učitelů.

Zajímavé je, že chování profesora Snapea vůči žákům je v příběhu uvedeno jako ne zcela korektní, přesto má vcelku vysoké hodnocení svých pedagogických schopností.

Mezi nejvíce hodnocené, neoblíbené učitele patří Snape, McGonagallová, Umbridgeová s počty hlasů 49, 16, 15. Jejich pedagogické schopnosti respondenti hodnotí – Snape 4,84; McGonagallová 4,81; Umbridgeová 1,8. Tedy šestá výzkumná otázka potvrzuje, že děti považují jimi zvolené neoblíbené učitele za méně schopné pedagogy.

Například profesorka McGonagallová je v příběhu uvedena jako spravedlivá a inteligentní učitelka, přesto jí respondenti připisují málo pedagogických schopností.

Na dotaz, zda by respondenti rádi chodili do internátní školy, se průměrný zájem pohybuje průměrně 3,98.

Co se týče dotazu o rozdělování dětí do tříd podle vlastností, je u respondentů průměrný zájem 5,63. O případný dohled nad mladšími se míra zájmu pohybuje kolem 3,66.

Tedy každý respondent má průměrně nadpoloviční zájem o rozdělování do tříd podle vlastností, ale mnohem menší zájem o další povinnosti ve formě dohledu nad ostatním, z čehož vyplývá jednoznačná pomoc pedagogům s udržení řádu.

12. Shrnutí praktické části

Pro realizaci praktické části bakalářské práce jsem si zvolila dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 141 respondentů ze základní a střední školy. Cílem tohoto šetření bylo zjistit názor dětí na určité osoby a aspekty, které se v tomto příběhu vyskytují. Jako základ šetření jsem si zvolila 7 výzkumných otázek, podle nich jsem sestavila dotazník o 17 otázkách. Jen velmi málo dotázaných odmítlo na některou z položených otázek odpovědět.

Prezentované výsledky a jejich analýza mi umožnila více či méně zodpovědět zvolené výzkumné otázky a zjistit spoustu dalších zajímavých faktů. Například velmi zajímavé pro mě bylo zjištění, že 96,6% dotázaných, se s příběhy o Harry Potterovi setkalo, ať už v knižním nebo filmovém zpracování a jeho oblíbenost dosahuje vyšších hodnot.

Závěr

Přečtení příběhu o Harry Potterovi bylo nesmírně zajímavé a inspirativní. Zjistila jsem, že je založen na mnoha různých protikladech, z nichž dominantnějším je boj dobra a zla, který prochází celou dějovou linkou.

Příběh se také nejvíce snaží vystihnout problematiku dospívání se všemi jeho specifikami, jako jsou například původ, prostředí, rodina, vztahy, očekávání, strachy, naděje, apod. Přičemž hlavní dospívající hrdinové jsou vystaveni neutuchající válce proti zlu a zároveň se musí vyrovnat se skutečností, že disponují zvláštními schopnostmi, které se musí pokusit zvládnout.

Autorka je s přibývajícím věkem vystavuje stále obtížnějším problémům, které se snaží zvládnout. Mnohé z nich však přesahují hranice běžně se vyskytujících jevů, což dodává příběhu na rychle se rozvíjející dynamice.

Na okraji toho všeho má čtenář možnost nahlédnout do světa, který je v základních rysech ne nepodobný tomu našemu, přesto tak odlišný jak jen to jde. Je to svět s vlastními zákony a pravidly, v němž figurují pojmy, jako jsou kouzla a čáry.

Jak většina čtenářů doufá, na konci toho všeho vychází většina již dospělých hlavních hrdinů z boje vítězně. Jejich další osudy jsou spíše jen naznačeny a zbytek je ponechán na čtenářově fantazii.

Pokud bych osobně měla soudit, první tři knihy by se daly klasifikovat jako příjemné pohádkové příběhy pro mladší děti. Další čtyři díly postupně začínají vykazovat stále se stupňující agresivitu a brutalitu, která se více hodí pro starší a uvědomělejší čtenáře.

Resumé

Bakalářská práce *Fenomén Harry Potter jako předmět zájmu sociálního pedagoga*, obsahuje dvě části – teoretickou a praktickou. Jejím cílem je vystihnout hlavní myšlenky, které se v příběhu vyskytují.

Teoretická část je rozdělena do pěti kapitol. První z nich se věnuje charakteristice hlavních románových postav – Harryho Pottera, Rona Weasleyho, Hermiony Grangerové, Draca Malfoye, Albusa Brumbála, Severuse Snapea a Lorda Voldemorta. Popisuje jejich životní osudy.

Druhá kapitola je věnována charakteristice prostředí, které je dále rozděleno na rodinné, školní a nadpřirozený svět. V rodinném prostředí jsem se zaměřila na dvě hlavní rodiny v příběhu, jimiž jsou Dursleyovi a Weasleyovi. Ve školním prostředí jsem popisovala hlavní atributy Školy čar a kouzel v Bradavicích a způsob vzdělávání kouzelníků. Jsou zde i připojeny specifika vzdělávání ve Velké Británii. Pod kapitola nadpřirozený svět obsahuje nejdůležitější prvky magického světa, který je v knize popsán.

V třetí kapitole se zabývám analýzou vztahů – mezi vrstevníky, mezi jednotlivými pedagogy a žáky a mezi rodiči (příbuznými) a jejich dětmi – tak jak jsou v knize interpretovány.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na hlavní morální hodnoty, které příběhu dominují. V tomto případě jsou to samozřejmě dobro a zlo, dále pak láska, nenávisť, přátelství, rodina, a jiné. Pátá kapitola je shrnutí teoretické části.

Jako výzkumnou metodu v praktické části jsem si zvolila dotazníkové šetření, jehož cílem je zjistit odpovědi na otázky týkající se obsahu knižního i filmového zpracování příběhu o Harry Potterovi. Celkem dotazník vyplnilo 141 respondentů ve věku 11 – 17 let. Výsledkem bylo zjištění, že téměř všichni respondenti se někdy setkali s tímto příběhem a jeho oblíbenost je více než nadpoloviční. Velké procento z nich, ale dává přednost filmovému zpracování před knižním. Oblíbenost postav je rozporuplná. Kladné postavy se řadí jak mezi oblíbené, tak mezi neoblíbené. Podle respondentů oblíbení pedagogové mají kvalitnější pedagogické schopnosti a naopak neoblíbení je mají méně kvalitní. Možnost internátního školství je přijímána jen podprůměrně stejně jako možnost vykonávat dohled nad mladšími žáky. V případě dělení do tříd podle vlastností je odezva průměrná.

Anotace

V bakalářské práci „Fenomén Harry Potter jako předmět zájmu sociálního pedagoga“ se věnuji rozboru knih o dětském hrdinovi Harry Potterovi. Tato postava je v dětském světě velmi oblíbená, proto jsem se snažila identifikovat klíčová poselství, která přináší. Zaměřila jsem se na charakteristiku hlavních hrdinů, charakteristiku různých prostředí, na rozbor vztahů a na hlavní morální hodnoty příběhu.

V praktické části jsem provedla dotazníkové šetření mezi žáky druhého stupně základní školy a mezi žáky střední školy. Cílem bylo nalézt odpovědi na otázky ohledně oblíbenosti příběhů o Harry Potterovi, oblíbenosti dalších postav, o pedagogických schopnostech učitelů a systému školství, který jsou v knize popsány.

Annotation

The work „The Phenomenon of Harry Potter as a subject of interest of the social pedagogue“ is devoted to an analysis of books on children's hero Harry Potter. This figure is in the children's world very popular, so I tried to identify the key messages that will bring. I focused on the characteristics of the main characters, characteristics of different environments, to analyze the relationships and moral values to the main story.

In the practical part of the survey I conducted among students of upper primary schools and among secondary school pupils. The aim was to find answers to questions about the popularity of stories about Harry Potter, the popularity of other characters, the pedagogical skills of teachers and school systems which are described in the book.

Klíčová slova

Harry Potter; postavy; rodinné prostředí; školní prostředí; nadpřirozený svět; vztah pedagog/student; vztah rodič/dítě; vztahy mezi vrstevníky; morální hodnoty; knihy; filmy

Keywords

Harry Potter; figures; family environment; school environment; magical world; relationship between teacher and student; relationship between parent and child; relations among peers; moral values; books; movies

Seznam použité literatury

Tištěné dokumenty

- 1) DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. 1. vydání. Praha: Grada, 2001. 420 s. ISBN 80-7169-988-8.
- 2) DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vydání. Praha: Karolinum, 2002. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- 3) GRECMANOVÁ, Helena. *Klima školy*. 1. vydání. Olomouc: Hanex, 2008. 208 s. ISBN 978-80-7409-010-3.
- 4) KARUS, Blahoslav, SÝKORA, Petr. *Sociální pedagogika I*. Brno: Institut mezioborových studií, 2009. 63 s.
- 5) MLOK, Scamander. *Fantastická zvířata a kde je najít*. 1. vydání. Praha: Albatros, 2002. 69 s. ISBN 80-00-01020-8.
- 6) PLAŇAVA, Ivo. *Jak se (ne)rozdává*. 1. vydání. Praha: Grada, 1994. 118 s. ISBN 80-7169-129-1.
- 7) PRŮCHA, Jan. *Učitel: Současné poznatky o profesi*. 1. vydání. Praha: Portál, 2002. 154 s. ISBN 80-7178-621-7.
- 8) RICHTER, Pavel. *Srovnání středního odborného školství ve Velké Británii, v Německu a v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Kabinet didaktických technologií, 2007. 63 s., 9 s. příl. Vedoucí diplomové práce Mgr. et Mgr. Karel Ouroda.
- 9) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. 4. vydání, (1. vydání v této úpravě). Praha: Albatros, 2002. 284 s. ISBN 80-00-01104-2.
- 10) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a Tajemná komnata*. 3. vydání, (1. vydání v této úpravě). Praha: Albatros, 2002. 286 s. ISBN 80-00-01105-0.
- 11) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a Věžeň z Azkabanu*. 3. vydání, (1. vydání v této úpravě). Praha: Albatros, 2002. 383 s. ISBN 80-00-01106-9.
- 12) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a Ohnivý pohár*. 3. vydání, (1. vydání v této úpravě). Praha: Albatros, 2002. 570 s. ISBN 80-00-01107-7.
- 13) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a Fénixův řád*. 1. vydání. Praha: Albatros, 2004. 795 s. ISBN 80-00-01294-4.

- 14) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a princ dvojí krve*. 1. vydání. Praha: Albatros, 2005. 532 s. ISBN 80-00-01819-5.
- 15) ROWLINGOVÁ, Joanne K. *Harry Potter a relikvie smrti*. 1. vydání. Praha: Albatros, 2008. 626 s. ISBN 978-80-00-02122-5.
- 16) VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2005. 356 s. ISBN 80-246-0841-3.
- 17) ZAPLETAL, Ladislav, JILČÍK, Tomáš. *Sociologie I*. Brno: Institut mezioborových studií, 2003. 67 s.
- 18) ZAPLETAL, Ladislav, ŠVANDOVÁ, Blažena, PERNICA, Radomír. *Základní pojmy a kategorie z oblasti pedagogiky*. 3. Vydání. Brno: Institut mezioborových studií, 2003. 69 s.
- 19) ZAPLETAL, Ladislav a kolektiv. *Základní kategorie a pojmy ze společenských věd*. Brno: Institut mezioborových studií, 2007. 116 s.

Elektronické zdroje

- 20) GARDAVSKÝ, Pavel a kol. (2002): *škola*. Praha: CO TO JE, dostupné z: <http://www.cotoje.cz/hledani.aspx?Vyroci=&VCem=&ObrazkyOtto=&OttoSlovník=&OborMalaA=&OborMalaB=&OborMalaC=&ObrazkyMala=&OborUnivA=&OborUnivB=&OborUnivC=&UnivLinky=&ObrazkyUniv=&Tvar=&Str=1&Kniha=malacs&Id=000000964340&Kup=&Vyras=%9Akola&KdeHledat=otto&KdeHledat=malacs&KdeHledat=universum> [staženo 2. dubna 2010].
- 21) KUČERA, Radek (2005): *ABZ slovník cizích slov*. dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/> [staženo 14. dubna 2010].
- 22) *Harry Potter: wiki* (2005), dostupné z: http://harrypotter.wikia.com/wiki/Main_Page [staženo 25. března 2010].
- 23) DAMMANN, Guy (1996): *Harry Potter breaks 400m in sales*. England: Guardian News and Media, dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/business/2008/jun/18/harrypotter.artsandentertainment> [staženo 18. dubna 2010].
- 24) *J. K. Rowling: official site* (2006), dostupné z: <http://www.jkrowling.com/> [staženo 17. dubna 2010].

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník – verze pro respondenty

Příloha č. 2 Fantastická zvířata a kde je najít – vybraní kouzelní tvorové

Příloha č. 1

Dotazník o knižním a filmovém zpravování příběhů o Harrym Potterovi

Tento dotazník složí pouze pro účely mé bakalářské práce **Fenomén Harry Potter jako předmět zájmu sociálního pedagoga**, proto bych tě chtěla poprosit o jeho pravdivé vyplnění. Výsledky tohoto šetření mi pomohou ukončit moji práci. Dotazník je anonymní, takže výsledky nemůže nikdo spojit s tvou osobou. Děkuji za vyplnění.

Eva Petrášová

První tři dotazy o osobě respondenta jsou důležité k analýze výsledků.

- **Pohlaví:** muž žena
- **Věk** let
- **Hodnocení z posledního vysvědčení** (odpovídající odpověď podtrhni)
 - známky: neprospěl/a prospěl/a prospěl/a s vyznamenáním
 - chování: výborné snížená známka z chování

Následující dotazy se týkají osob nebo událostí uvedených v knihách a filmech o Harry Potterovi.

1. Četl/a jsi knihu/y o Harry Potterovi?

ano ne začal/a, ale nedočel/a

2. Četl/ jsi všech 7 dílů?

ano ne

3. Líbily se ti příběhy o Harry Potterovi?

(zakroužkuj jedno číslo 1 = vůbec se mi nelíbila, 10 = líbila se mi na 100%)

vůbec se mi nelíbila 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 líbila se mi na 100%

4. Které filmové díly o Harry Potterovi jsi viděl/a? Které díly jsi četl/a?

(vlevo zatrhni všechny, co jsi viděl/a, vpravo zatrhni všechny, co jsi četl/a)

viděl/a film:

četl/a knihu:

Harry Potter a Kámen mudrců

Harry Potter a Kámen mudrců

Harry Potter a Tajemná komnata

Harry Potter a Tajemná komnata

Harry Potter a Vězeň z Azkabanu

Harry Potter a Vězeň z Azkabanu

Harry Potter a Ohnivý pohár

Harry Potter a Ohnivý pohár

Harry Potter a Fénixův řád

Harry Potter a Fénixův řád

Harry Potter a Princ dvojí krve

Harry Potter a Princ dvojí krve

Harry Potter a Relikvie smrti

5. Které díly se ti líbili víc jako kniha a které jako film? (ke každému

uvedenému titulu zakroužkuj buď **K** jako líbila se mi víc kniha nebo **F** líbil se mi víc film, a nebo **KF** líbilo se mi obojí)

Hodnoťte prosím jen ty díly, které jste viděli jako film a zároveň četli jako knihu.

Harry Potter a Kámen mudrců

K

F

KF

Harry Potter a Tajemná komnata

K

F

KF

Harry Potter a Vězeň z Azkabanu

K

F

KF

Harry Potter a Ohnivý pohár

K

F

KF

Harry Potter a Fénixův řád

K

F

KF

Harry Potter a Princ dvojí krve

K

F

KF

6. Která postava tohoto příběhu se ti nejvíce líbila a proč?

uved' jméno

uved' důvod

7. Která postava tohoto příběhu se ti nejméně líbila a proč?

uved' jméno

uved' důvod

8. Kterého učitele z příběhu bys chtěl/a, aby tě učil?

uved' jméno

9. Myslíš si, že by to byl dobrý učitel, který dokáže hodně naučit? (zakroužkuj jedno číslo)

naučí mě málo 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 naučí mě hodně

10. Kterého učitele z příběhu bys nechtěl/a, aby tě učil?

uved' jméno

11. Myslíš si, že by to byl dobrý učitel, který dokáže hodně naučit? (zakroužkuj jedno číslo)

naučí mě málo 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 naučí mě hodně

12. Líbilo by se ti, kdyby si chodil/a do internátní školy? (zakroužkuj jedno číslo)

nelíbilo by se mi to vůbec 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 líbilo by se mi to na 100%

13. Líbilo by se ti, kdyby byly děti rozdělovány do tříd podle vlastností?

(zakroužkuj jedno číslo)

nelíbilo by se mi to vůbec 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 líbilo by se mi to na 100%

14. Líbilo by se ti, kdyby vybraní starší žáci z tvé školy měli právo dohlížet na mladší žáky?

nelíbilo by se mi to vůbec 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 líbilo by se mi to na 100%

Příloha č. 2

Fantastická zvířata a kde je najít (vybraný přehled kouzelných tvorů)

„Akromantule (Acromantula)

Je nestvůrný osmioký pavouk schopný lidské řeči. Pochází z neprostupné džungle Bornea. Charakteristické znaky - husté černé chlupy po celém těle, velké rozpětí nohou (až 15 stop - cca 4,5 metru), klepeta, která zřetelně a hlasitě cvakají a jedovatý sekret. Acromantule je masožravá a dává přednost větší kořisti. Samice - větší než samec - klade až 100 vajec najednou o velikosti nafukovacího míče a tato patří mezi neobchodovatelné zboží - dovoz, či prodej se trestá přísnými pokutami. Známý zástupce - Aragog se všemi potomky.

Bazilišek (Basilisk)

Rovněž známý jako hadí král - je zářivě zelený plaz dorůstající délky až 50 stop (15 metrů). Samec má šarlatový chochol na hlavě a mimořádně jedovaté zuby, ovšem nejnebezpečnější zbraní je pohled jeho velkých žlutých očí. Přímý pohled do nich přináší okamžitou smrt. Líhne se ze slepičího vejce vysezeného ropuchou. Jeho pěstování je nezákonné, ale dobře se obchází, protože při kontrole stačí vytáhnout vejce zpod ropuchy. Dožívají se několik stovek let, při dostatku potravy. Podle oficiálních záznamů v Británii nebyl spatřen přinejmenším 400 let.

Drak (Dargon)

Patří k nejproslulejším, ale také nejobtížněji skrývatelným fantastickým zvířatům. Samice jsou obvykle větší a agresivnější, ale i k drakovi by se měl přibližovat jen vyškolený a obratný kouzelník!!! Dračí kůže, krev, srdce, játra a rohy jsou vesměs obdařeny silnými kouzelnými vlastnostmi, dračí vejce patří mezi neobchodovatelné zboží - dovoz, či prodej se trestá přísnými pokutami.

Existuje 10 základních plemen draků:

- *čínský ohniváč*
- *hebridský černý*
- *maďarský trnoocasý*

- *norský ostrohřbetý*
- *novozélandský opálooký*
- *obyčejný velšský zelený*
- *peruánský zmijozubý*
- *rumunský dlouhorohý*
- *švédský krátkonosý*
- *ukrajinský železnobřichý*

Pamatujte, že kdykoliv je to možné, drak sežere člověka - lidé patří k dračí pochoutce!

Fénix (Phoenix)

Toto hodnocení získal jen proto, že jen výjimkám mezi kouzelníky se ho podařilo ochočit. Je to majestátní, jasně rudý pták velikosti labutě s dlouhým zlatým ocasem, zobákem a spáry. Místem výskytu je Egypt, Čína a Indie. Dožívá se obrovského věku díky regeneraci spálením a povstáním ze svého popela jako mládě. Je absolutně mírumilovný. Dokáže kdykoliv zmizet a znovu se objevit. Jeho zpěv zvyšuje odvahu čistého srdce a zlé plní strachem. Slzy mají mocný léčivý účinek.

Hipogryf (Hippogriff)

Je původem z Evropy, ale dnes již po celém světě. Přední polovina těla je obrovský orel i s křídly a zadní kůň. Je možno jej ochočit, ale velmi obtížně. K tvorovi se přibližujeme s pohledem upřeným do očí - úklona je projevem dobrého úmyslu. Jestliže ji opětuje, je bezpečné se přiblížit. Živí se hmyzem a drobnými ptáky a savci. Snáší jedno velké, křehké vejce.

Jednorožec (Unicorn)

Toto hodnocení je přiznáno jen proto, aby s tímto tvorem bylo zacházeno s respektem, jaký tomuto nádhernému zvířeti náleží. V dospělosti (7 let) je to sněhobílý kůň s rohem, hříbata jsou zlatá, později stříbrná a stávají se stále více plašší - spíše k sobě pustí čarodějkou, než kouzelníka. Obvykle se užívá roh a žíně, které mají velké kouzelné vlastnosti. Krev je má také, ale je neobyčejně podlé a trestuhodné zabít jednorožce.

Kentaur (Centaur)

Toto hodnocení je přiznáno jen proto, aby s tímto tvorem bylo zacházeno s respektem, jaký mu náleží. Kentaur má lidskou hlavu, hrud' a paže spojené s koňským tělem, jehož srst může mít různou barvu. Je inteligentní a schopný lidské řeči, ale na vlastní žádost nejsou považováni za "osoby". Mají své vlastní prostředky ochrany proto je mudlové, i přes značné rozšíření, neobtěžují. Konec konců kentauři kašlou stejně i na kouzelníky - mezi nimi a mudly nedělají rozdíl. Jejich životní styl a zvyky proto nejsou známy.

Okřídlený kůň (Winged Horse)

Známejší jako Pegas existuje v mnoha plemenech po celém světě:

- *abraxaské - velmi silný obří plavák*
- *aethonské - kaštanový hnědák oblíbený v Irsku a Británii*
- *granijské - šedý a obzvlášť rychlý*
- *thestralské - vzácné, vraník nadaný schopností neviditelnosti. Mnozí kouzelníci věří, že nosí smůlu.*

Majitel Pegase je povinen v pravidelných intervalech koně začarovávat zastíracím kouzlem, stejně jako hipogryfa.

Troll (Troll)

Hrůzostrašné, ale hloupé stvoření až tři a půl metru vysoké a vážící víc než tunu, se často chová agresivně a nepředvídatelně. Pocházejí ze Skandinávie, ale dnes žijí v Británii, Irsku i jiných oblastech severní Evropy. Známe tři druh trollů

- *Horský je světlešedý s holou hlavou*
- *Lesní je světlezelený a někdy se zelenými či hnědými vlasy*
- *Říční je načervenalý s krátkými rohy a občas chlupatý*

Největší a nejnebezpečnější je horský. Živí se syrovým masem a nejsou vybíraví - berou jak divou zvěř, tak lidi.

Víla (Fairy)

Drobná a nesmírně pohledná stvořeníčka s minimální inteligencí a je využívána kouzelníky především k dekoraci. Žije v lesích na pasekách a je vybavena jistými kouzelnými schopnostmi k odhánění dravců (např. auguron.) má hašteřivou povahu, ale

protože je velmi marnivá, zkrátne, má-li posloužit jako ornament, kde vyniknou její nádherná motýlí křídla. Víla neumí mluvit!!! Rozmnožuje se kladením vajec.

Vlkodlak (Werewolf)

Vyskytuje se po celém světě a lidé se ve vlkodlaky mění pouze, pokud je pokouše. Dosud není znám účinný lék, třebaže v posledních letech pokroky ve výrobě lektvarů dokáže utlumit nejhorší příznaky. Jednou měsíčně, za úplňku, se jinak zcela zdravý kouzelník nebo mudla mění ve vražednou bestii, která dává lidské kořisti přednost před jakoukoliv jinou.

Vodní lidé (Merpeople)

Také jezerní lidé, sirény či mořské panny jsou rozšířeni po celém světě, přestože vzhledem se hodně liší. Mají vlastní jazyk a přesto stejně jako kentauři odmítli statut osob a na vlastní žádost jsou klasifikováni jako zvířata. Nejstarší v dějinách zaznamenání byli známi jako sirény v Řecku a v teplejších vodách překrásné mořské panny, které se často objevují i v mudlovské literatuře. Skotské a Irské již tak krásné nejsou.“¹⁴

¹⁴ MLOK, Scamander. *Fantastická zvířata a kde je najít*. 1. vydání. Praha: Albatros, 2002. 69 s. ISBN: 80-00-01020-8.